Nr. 102. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM Kraków, Sobota 6 Maja 1922. Rok XLI.

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	5280 Mk	2640 Mk	1320 Mk	440 Mk
z odnoszeniem do domu	6000 „	3600 „	1500 „	500 „
W Polsce: z przesyłką pocztową	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W innych państwach	9600 „	4800 „	2400 „	800 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy" w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572.

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 20 Mp.

NOWA REFORMA

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3, Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopcas i A. Salomonowa), ulica Szczepańska ... i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dziennikowe.

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dziennikowe i ogłoszeń; W Warszawie Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; ... w Poznaniu Polska agencja reklamy „Par", ...; w Wilnie ...; we Lwowie St. Sokołowski, biuro ogłoszeń ...; we Wiedniu R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, ... Josef Kai 7; w Berlinie „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 25·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — Nekrologi Mk 40 za miejsce wiersza. — Nadesłane po Mk 65·— od wiersza milimetrowego. — Głosy publiczne po Mk 80·— od wiersza. — Na pierwszej stronie 120 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 20 Mk od słowa. — Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

Obrady w Genui

We wtorek dnia 2 bm. popołudniu odbyło się półoficjalne posiedzenie podkomisji politycznej bez udziału Rosjan, którzy nie zostali zaproszeni, tudzież Belgów, którzy nie przyszli na znak protestu przeciwko zwołania tego posiedzenia. Reprezentant Francji, Barrere oświadczył, że w godzinę po odjeździe Barthou otrzymał polecenie z Paryża, **ażeby nie podpisał memorjału** przed otrzymaniem instrukcji z Paryża, co Lloyd George określił jako przewlekanie konferencji. Mimo to obradowano dalej, uchwalając 5 początkowych artykułów. Po artykule 5 umieszczono zastrzeżenie rumuńskie, skutkiem czego artykuł VI figuruje obecnie jako artykuł VII. Imieniem Francji zaproponował Seydoux następujący dodatek do paragrafu 2 tego artykułu: »Jeżeli rządowi sowieckiemu nie byłoby możliwem **zwrócić dobra w ręce dawnych właścicieli,** to w takim wypadku nie będzie on mógł dóbr tych nadać innym koncesjonarjuszom. Gdyby rząd sowiecki miał zamiar w późniejszym terminie nadać tego rodzaju prawa, wówczas musiałby dawnym właścicielom zapewnić prawo pierwszeństwa. Jeżeli zarząd majątkiem nie jest możliwy inaczej, jak tylko przez włączenie go do ogólnej grupy, natenczas niniejsze postanowienie niema obowiązywać, atoli dawni właściciele muszą mieć prawo wzięcia udziału w nowej grupie w stosunku do swoich dawniejszych praw«.

Lloyd George oświadczył, że wszystko co zaszło dziś, zarówno odroczenie podpisania jak i nowa poprawka, uczyniona w ostatniej godzinie, **są bardzo przykre.** Wczoraj doszło do skutku zupełne porozumienie, a dziś zgoda jest już cofnięta. **I to jest ubolewania godne.** Jeżeli Belgowie poczynili zastrzeżenia, to jest to oczywiście także nieprzyjemne, ale nie mogło to jeszcze wpływać na los całego memorjału i nie kwestjonowało konferencji. **Gdy jednakże Francja się wycofuje, to ma to już o wiele poważniejszy charakter i zajście to może wywołać nieobliczalne skutki.** Lloyd George wyraża gotowość współdziałania przy wynalezieniu sposobu rozwiązania tego przykrego incydentu i **przyjmie poprawkę francuską, jeżeli Barrere wyrazi gotowość podpisania memorjału.**

Barrere oświadczył, że dla Francji bardzo ważną rzeczą jest zgoda Belgji. Delegacja francuska nie sprzeciwia się wręczeniu memorjału Rosjanom, jeżeli zastrzeżenie francuskie będzie wyraźnie wspomniane w piśmie, dołączonem do memorjału.

Lloyd George oświadczył, że i na to się zgodzi pod warunkiem, że zastrzeżenie francuskie dotyczyć będzie tylko artykułu VII (dawniej VI). Barrere oświadczył że ku swemu ubolewaniu **nie może ograniczyć swego zastrzeżenia i musi je rozszerzyć na cały memorjał,** albowiem memorjał stanowi całość. Jeżeli artykuł zostałby odrzucony przez Belgów, a skutkiem tego także i przez Francję, wówczas odpada także i poprawka.

Po dłuższej dyskusji przyjęto następującą decyzję: Memorjał będzie jeszcze dzisiaj wieczorem **wręczony Rosjanom,** nie będzie podpisany **przez żadne państwo,** lecz tylko opatrzony pismem wstępnem, które podpisze prezydent de Facta. Tylko na tem piśmie umieszczony będzie podpis. Po tem piśmie wstępnem, które zresztą będzie bardzo krótkie, będzie dodany ustęp opiewający: »Muszę jeszcze dodać, że **delegacja francuska zastrzega sobie zgodę na załączony dokument, aż do chwili, kiedy nadejdzie decyzja jej rządu«.**

Odporne stanowisko Francji i Belgji w sprawie artykułu VII przypisać należy wiadomości, że Rosja **zawarła umowę z angielsko-holenderskim trustem naftowym** »Royal Dutch i Shell Comp.« w sprawie eksploatacji pól naftowych w Baku i Gruzji. Jakkolwiek pogłosce tej zaprzeczono ze strony sowieckiej delegacji, Belgijczycy, których finansiści są interesowani w polach naftowych, byli zaniepokojeni, że Rosja ich koncesje oddaje trustowi angielskiemu, i z tego powodu wnieśli sprzeciw przeciwko uregulowaniu własności, proponowanemu w art. VII. Francja widząc w tem zagrożenie także swoich interesów, poparła Belgję.

Wystylizowany w sposób powyższy memorjał z poprawką do art. VII, zabraniającą sowietom przekazywania innym koncesjonarjuszom dóbr, które dawniej były własnością prywatną, został wręczony sekretarzowi delegacji sowieckiej w środę dnia 3 bm. w nocy, co świadczy, że sprawa ta jest uważana za naglą. Mimo to termin dla odpowiedzi sowietów nie został określony.

O STABILIZACJĘ WALUTY.

Nazajutrz po posiedzeniu subkomisji politycznej, to jest w środę dnia 3 bm., odbyło się drugie posiedzenie plenarne konferencji. Gdy pierwsze posiedzenie było wyłącznie polityczne, to drugie poświęcone było **sprawom gospodarczym.** Powszechną uwagę zwracał **umiarkowany ton przemówień.** Obrady zagaił prezydent konferencji de Facta, dając pogląd na prace w komisjach, zwłaszcza finansowej. Następnie zabrał głos Laning-Wartington Evans, rzeczoznawca Anglji w komisji finansowej, podnosząc, że projekty komisji tej będą **początkiem leczenia Europy.** W referacie swoim podniósł Evans konieczność **stabilizacji wartości pieniądza na podkładzie złota.** Duże sukcesy może tu osiągnąć międzynarodowe **zjednoczenie banków emisyjnych** ze współudziałem Ameryki, w której znajduje się prawie połowa złotej waluty świata.

W dyskusji nad tym referatem rzeczoznawca francuski Picard przemawiał za przyjęciem projektu komisji finansowej. Włoski minister spraw zagranicznych podniósł nieodzowną konieczność **oszczędności,** zarówno w budżecie państwowym, jak w życiu prywatnem. Karnebek, rzeczoznawca holenderski, wzywa Amerykę do współudziału w odbudowie Europy, a wreszcie delegat szwajcarski Schulthor podnosi z naciskiem akcję banków emisyjnych. W głosowaniu **przyjęto wnioski komisji finansowej,** a następnie komisji transportowej. Polityczne mowy Cziczerina i Rathenaua nie zamąciły spokojnego przebiegu obrad.

Jak donosi »Neue Freie Presse«, Lloyd George jest zadowolony z postępu rokowań w sprawie utworzenia **międzynarodowego konsorcjum finansowego.** Podkomitet założycieli, do którego należą Włochy, Francja, Belgja, Niemcy i Japonja, powiększył się z powodu przystąpienia Kanady, Czechosłowacji, Danji, Holandji, Norwegji, Szwecji, Szwajcarji i Hiszpanji, a to następującemi kwotami subskrybowanemi: Kanada 1 miljon funtów szterlingów, dalsze państwa po pół miljona, Hiszpanja określi później swój udział. Mocarstwa należące do komitetu założycieli, które subskrybowały po 20 proc. kapitału zakładowego, wpłacą na jego poczet po 3 miljony funtów szterlingów. Jeżeli do konsorcjum przystąpi Ameryka, wówczas o udział jej powiększony będzie kapitał zakładowy. Angielscy finansiści są zdania, że przy użyciu sumy 20 miljonów funtów będzie można w całej Europie **rozpocząć operacje finansowe,** ponieważ konsorcjum uważa za cel swej działalności nietylko wyłącznie Rosję, ale także wszystkie inne kraje potrzebujące pomocy.

BARTHOU W PARYŻU.

Sprawa wyjazdu z Genuy delegata francuskiego Barthou, wywołała wszędzie wielką sensację z wyjątkiem Francji. Zapowiadając przybycie Barthou do Paryża, podniósł półurzędowy »Temps«, że nie jest ono żadną niespodzianką. Delegacja włoska — pisze wspomniany dziennik — znajduje się na swojem terytorjum i de Facta mógł bez wywoływania uwag wyjeżdżać do Rzymu. Prezydent gabinetu belgijskiego, Theunis, wrócił już dawno do Belgji. W delegacji japońskiej nie zasiada żaden członek rządu, ma ona więc wyjątkowe stanowisko. Co do Lloyd Georgea — pisze »Temps« — to jest on absolutnym panem swojej większości parlamentarnej i może pozwolić sobie na politykę osobistą bez porozumiewania się z gabinetem. **Inaczej jest we Francji** i jeżeli można panu Barthou czynić zarzut z powodu jego podróży, to chyba tylko dlatego, że **nastąpiła ona tak późno.**

Znamienną i dodatnią jest okoliczność, że przed swoim wyjazdem z Genuy omówił Barthou z Lloyd Georgem bieżące sprawy, pomiędzy niemi sprawę **paktu pokojowego,** za którym gorąco oświadczył się Lloyd George, mówiąc, że należy go zawrzeć **choćby bez Rosji.** Dalej podniósł premjer angielski potrzebę zwołania Rady mocarstw koalicyjnych, a wreszcie poruszył **kwestję Galicji wschodniej, dodając, że nie musi ona być poruszona w Genui.**

Barthou przybył do Paryża w środę dnia 3 bm. o godz. 10 min. 30 przed południem. — »Daily Mail« donosi, że Barthou przywiózł ze sobą gotowy projekt Lloyd Georgea, regulujący sprawę długów międzykoalicyjnych i sprawę odszkodowań niemieckich. Wedle tego planu, suma odszkodowań będzie określona w wysokości 100 miljardów. Z sumy tej kwota 65 miljardów, obejmująca długi koalicyjne, będzie na razie odłożona na bok i Niemcy nie będą jej natychmiast płaciły. Natomiast kwota 45 miljardów ma stanowić właściwy dług reparacyjny, **spłacalny przez Niemców obecnie.** — Niemcy otrzymają pożyczkę, która im umożliwi spłatę rat na 5 lat najbliższych.

Równocześnie »Daily Chronicle« — organ Lloyd Georgea — donosi z Paryża, że Poincare nie ma wcale przypisywanego mu zamiaru zerwania konferencji genueńskiej. Co do rosyjskich długów przedwojennych Poincare zajmie stanowczą postawę, godzi się atoli **na ustępstwa** w sprawie długów wojennych. Zwołanie Rady Najwyższej nie powinno, zdaniem Poincarego, nastąpić przed 31 bm., trzeba bowiem najpierw przekonać się, czy Niemcy uznają do tej pory decyzję komisji reparacyjnej.

»Petit Parisien« i »Echo de Paris« donoszą, że w odniesieniu do Niemiec i Rosji stanowisko Poincarego nie zmieniło się. Alarmującą, ale też nieprawdopodobną wiadomość podaje »Liberte«, że mianowicie Barthou przywiózł ze sobą do Paryża propozycje premjera angielskiego, mające cechy »**ultimatum**«. Wedle tej wiadomości Lloyd George **grozi Francji odrębnemi rokowaniami pomiędzy Anglją i Rosją,** a w razie wstrzymania się Francji od przybycia do San Remo na posiedzenie Rady Najwyższej przed 31 bm., Lloyd George uzna to za akt **zerwania konferencji.**

Tymczasem Barthou zdaje w Paryżu sprawę z położenia w Genui, do której powrócić ma w piątek dnia 5 bm. Jakie otrzyma instrukcje, doniosą zapewne dzisiejsze telegramy. Na razie przyszła tylko wiadomość z Paryża, że na posiedzeniu Rady gabinetowej Poincare **podziękował** imieniem rządu delegatowi Barthou za jego działalność w Genui.

SPRAWY POLSKIE.

Odpowiedź polskiego ministra spraw zagranicznych Skirmunta na notę Cziczerina z dnia 30 kwietnia br. powołuje się na notę polską z dnia 25 kwietnia br. i podnosi, że nota Cziczerina nie zawiera nowych czynników do dyskusji. Nota polska zbija po kolei zarzuty Cziczerina i stwierdza, że Polska ani pod względem politycznym, ani gospodarczym nie żywi wobec Rosji nieprzyjaznych zamiarów. »Natomiast — powiada nota p. Skirmunta — zmuszony jestem stwierdzić z ubolewaniem, że szczególnym zbiegiem okoliczności od zawarcia traktatu w Rapallo wykonywanie przez rząd rosyjski wszystkich zobowiązań, zaciągniętych przezeń w traktacie ryskim, **zostało zupełnie wstrzymane.** Rząd rosyjski naruszył nawet wprost w duchu, wyraźnie wobec Polski nieprzyjaznym, cały szereg klauzul tego traktatu. Sądzę, że powyższem wyjaśnieniem usunąłem z zupełną szczerością nieporozumienie, wypływające ze słów pańskich. Sprostowanie to zdaniem mojem, lepiej aniżeli wszelka wymiana not przysłuży się do umocnienia stosunków, ustalonych traktatem ryskim, pomiędzy Polską a Rosją, do umocnienia, które wymienia pan w swym liście, a które z pewnością będzie pożytecznem dla interesów obu krajów.

Telegram z Genuy przynosi następujący szczegół z noty Cziczerina w sprawie **Wileńszczyzny i Galicji wschodniej** w dosłownem brzmieniu: »Delegacja rosyjska życzyłaby sobie przypomnieć, że nawet w samej Europie okupacja wojskowa ziem obcych i zgniecenie siłą praw mniejszości narodowych, pociągają za sobą i czynią nieuniknionemi w przyszłości powstania i krwawe rozprawy. Wystarczy wskazać na wynik **okupacji Wileńszczyzny** przez polskiego jen. Żeligowskiego, okupacji, przeszkadzającej ludności miejscowej w swobodnem wypowiedzeniu swej woli i zadecydowaniu o swoim losie. To samo dzieje się w Galicji wschodniej, której przedstawiciele mogliby prawdopodobnie dostarczyć konferencji protestów bardziej uprawnionych i uzasadnionych, aniżeli protest Gruzji«.

We wtorek p. Skirmunt wydał bankiet na cześć przewodniczących delegacyj. Obecni byli na bankiecie Lloyd George, Jaspar, Barrere w zastępstwie nieobecnego Barthou, Ishi, Motta, Branting, Bratianu, Benesz, Mejerowicz, Carnebeck, Nincziez i wiele innych osobistości. W czasie obiadu panował ożywiony towarzyski nastrój. Minister Skirmunt rozmawiał przez cały czas z włoskim prezydentem Factą, siedzącym po jego prawej stronie oraz z Lloydem Georgem, który zajmował miejsce po lewej stronie ministra. Minister Skirmunt rozmawiał również długo z Schanzerem. Zebranie trwało do godziny 12.

Wspólne stanowisko Francji i Belgji

Paryż, 4 maja (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu Rady ministrów omawiano wyłącznie **ostatni incydent genueński.** Barthou przedstawił poszczególne fazy rokowań. Poincare omówił sprawę artykułu VI, przyznawanie korzyści towarzystwom angielskim i holenderskim ze szkodą Francji i Belgji i wynikające z tego odmowne stanowisko rządu belgijskiego. Rada ministrów postanowiła **jednomyślnie przyłączyć się do stanowiska Belgji.**

DECYZJA FRANCUSKIEJ RADY MINISTRÓW.

Paryż, 4 maja (PAT) Rada ministrów powzięła **decyzję przyłączenia się do projektu wzajemnego wstrzymania się od ataków** pod warunkiem **wyraźnego uznania gwarancyj prawnych,** przyznanych Francji na mocy traktatu wersalskiego.

ODRĘBNY MEMORJAŁ FRANCJI I BELGJI.

Paryż, 4 maja (PAT). Havas. Członkowie komisji senatu dla spraw zagranicznych uznali za konieczne, aby **Francja i Belgja ustaliły wspólny tekst memorjału do Rosji.** Dalej oświadczyli się **jednomyślnie przeciw ewentualnemu zwołaniu Rady Najwyższej do Genuy, gdzie atmosfera jest mącona obradami konferencji genueńskiej.**

Rozpatrując sprawę zastosowania nowych sankcyj przez koalicję względnie przez samą Francję, oświadczono się **za zupełną stanowczością w polityce,** z tem, że obecne środki są wystarczające i że nie będzie potrzeba uciekania się do środków nadzwyczajnych.

STANOWISKO LLOYD GEORGEA.

Wiedeń, 4 maja (PAT). »Neue Freie Presse« donosi: Wedle komunikatu angielskiego biura prasowego w Genui Lloyd George **obstaje przy tem,** aby mocarstwa sygnatarne traktatu wersalskiego **zebrały się przed 31 maja w Genui a nie gdzieindziej.**

LLOYD GEORGE »W CZERWCU NIE BĘDZIE MIAŁ CZASU«.

Wiedeń, 4 maja (PAT). »Neue Freie Presse«, donosi z Paryża: Portinax podaje w »Echo de Paris«, że po odjeździe Barthou wręczył Barrere Lloydowi Georgeowi **ważne doniesienie Poincarego, iż przed 31 maja nie może zapaść żadne decyzja w sprawie zagadnienia reparacyjnego.** Na to odpowiedział Lloyd George krótko: **W czerwcu ja nie będę miał czasu.**

BARTHOU POWRACA DO GENUY.

Wiedeń, 4 maja (PAT). »Neue Freie Presse« donosi z Paryża, że **między Poincarem a Barthou nastąpiło zupełne porozumienie i Barthou w piątek powraca do Genuy.**

WYJAZD P. WIENIAWSKIEGO Z GENUY.

Genua, 4 maja (PAT). Wobec ukończenia prac komisji finansowej po przyjęciu jej sprawozdania na wczorajszem posiedzeniu plenarnem przewodniczący polskiej delegacji **w sprawach finansowych Wieniawski opuścił Genuę.**

Wrzenie w Irlandji

Dublin, 4 maja (PAT). Koszary żandarmerji w Mulingar, zajęte przez powstańców, **zostały wysadzone w powietrze.** Skutkiem eksplozji powstał pożar, który **zniszczył wiele budynków.** W północnej części hrabstwa Londonderry powstańcy **podpalili kilka budynków.**

Dublin, 4 maja (PAT) W północnej części hrabstwa Londonderry podpalili powstańcy wiele budynków. Wojska rządowe odzyskały zamek Kilkenny, **biorąc go szturmem.**

Londyn, 4 maja (PAT). W potyczce pod Kilkenny między powstańcami a wojskami było **19 zabitych, 100 powstańców pojmano.**

WOJNA DOMOWA W CHINACH.

Dzienniki włoskie donoszą, że **wojna domowa w Chinach rozszerza się coraz bardziej.** Generalny gubernator Mandżurji Wu-Pei-Fu, przywódca liberałów centralnych Chin, rozpoczął ofensywę w prowincji Pekinu. Pozatem donoszą, że rewolucjoniści zawładnęli eskadrą północnych Chin.

Londyn, 3 maja (PAT). Z Pekinu donoszą, że w mieście **wybuchła panika,** ponieważ armja, idąca na Pekin, weszła już w kontakt z oddziałami, broniącemi miasta. O wyniku starcia nic jeszcze w mieście nie wiadomo. Wojska, idące z Mugdenu, zaczęły kontrofensywę.

—o—

Dzień 5 maja 1791

(Dokończenie).

Po złożeniu przez marszałka Małachowskiego zawiadomienia o wykonaniu przysięgi przez komisję skarbową, Gliszczyński, kasztelanic krakowski, poseł poznański, w krótkich słowach oświadczył uwielbienie dla konstytucji, a ponieważ nie znajdował się na sesji, »zbawienie ojczyźnie przynoszącej«, przeto prosił, aby mu teraz przysięgę wykonać pozwolono. O toż samo w imieniu przybyłych świeżo z Litwy posłów upraszał Minejko, poseł kowieński. Korsak, poseł wileński, który należał do grona opozycji (»we wszystkiem trudnik« jak się wyraża król w liście do Bukatego), dopełniwszy co miał w instrukcji przepisane, wobec jednomyślności Izby ma za »rzecz świętą« przyłączyć się do konstytucji, aby nie było rozdwojenia, któreby przyniosło najokropniejszy los dla ojczyzny. Prosił więc, aby na znak zjednoczenia serc i umysłów ucałować rękę królewską »dźwigającą ojczyznę z niedoli«.

Po dopełnieniu tego aktu uszanowania, przy wesołych aplauzach całej publiczności (słowa Suplementu do »Gaz. Warsz.«), inny opozycjonista, Szydłowski, starosta i poseł mielnicki, oświadczył przystąpienie do konstytucji i zbliżył się do marszałka dla wykonania przysięgi. Toż samo uczynił Szamocki, poseł warszawski, usprawiedliwiwszy się przed tem w dłuższem przemówieniu, że szło mu jedynie **o deliberację nad projektem konstytucji,** przyczem wyraził nadzieję, że król zostawi narodowi prawo wybierania ministrów.

Na to wezwanie Szamockiego, król czuł się w obowiązku odpowiedzieć: »Hasła: »Król z narodem, naród z królem« — mówił Stanisław August — nie chcę mieć w czczych słowach«, więc dlatego »mile słucha, co patrjotyzm dyktuje każdemu dobrze myślącemu«. Zapewniał król, że przy uchwaleniu konstytucji nie działał dla własnego interesu, lecz dla dobra ojczyzny. Sejmujące stany nadały królowi prawo wybierania ministrów do straży. Przychylił się do tego, bo »miałem w widoku samą wolę waszą, iżby władza wykonawcza w osobie króla była czynną i mocną do dobrze czynienia«. Ale wszakże tę władzę już ograniczono, gdyż żaden rozkaz królewski bez podpisu ministra, zasiadającego w straży, nie będzie miał mocy wykonawczej. Dalej ustawa zastrzegła odpowiedzialność przed sejmem. Prócz tego w razie gdyby minister nie przestąpił wyraźnie prawa, ale przez złą myśl albo niedołęztwo mógł szkodę przynieść narodowi, sejm bez oskarżenia i bez sądu ma prawo żądać od króla natychmiastowego oddalenia ministra. »Gdy to WPanowie weźmiecie na uwagę, rozumiem, że przekonacie się, iż niebezpieczeństwa niemasz«. Gdyby król nie mógł przybierać ministrów do straży, »nie byłby dołężny dopełniać powinności, które są królowania istotnemi«. Zresztą konstytucji zaprzysiężonej poprawiać i odmieniać nie można. Są w niej artykuły tylko »nadmienione, a nie urządzone zupełnie«, te więc podlegają **dyskusji i uchwale sejmu. Kamień węgielny już** założony, trzeba budować »czem rychlej przybytek szczęścia i chwały narodowej«. Jeżeli są jeszcze jakie podejrzenia, to je »chciejcie oddalać, lepiej powiem, wyganiać zupełnie«.

Po mowie królewskiej, Muluszewicz, członek deputacji do spraw zagranicznych, — w dłuższem, pełnem zapału przemówieniu, usprawiedliwił się dlaczego zachowywał się neutralnie przy uchwalaniu konstytucji, choć całem sercem sprzyjał projektowi reformy rządu.

Po Matuszewiczu zabrał głos Seweryn Potocki, poseł bracławski. Niedość — mówił — szlachetnego zapału, trzeba pamiętać o tem, aby zabezpieczyć konstytucję przed możliwemi na nią zamachami. To go skłania do przedłożenia sejmowi potrzeby myślenia o wojsku: »Jedynie wojsko może utwierdzić na dn. 3 maja wykonane dzieło, poskromić burzliwe złych ludzi zamachy, zabezpieczyć od sąsiadów szczęście i spokojność, gdy ujrzą, że Polak na sejmie zgodny, mężny na granicy, umie bronić swej całości i radą i siłą«. Podał więc stosowny projekt zalecenia komisji wojskowej, aby za zniesieniem się z komisją skarbową »obmyśliła środki do wczesnego opatrzenia bronią wojska, bronią bądź krajową, bądź z zagranicy ją sprowadzając z preferencją dla krajowej; aby oprócz rozdanej wojsku, arsenały stosownie do potrzeby przyzwoicie opatrzone były.*)

Po przeczytaniu w całości projektu Seweryna Potockiego, król udzielił mu kilku słów pochwały, a poparli go Rzewuski, poseł podolski i Jezierski, kasztelan łukowski; ten ostatni kładł nacisk na popieranie fabryk krajowych. Cały projekt uchwaliła Izba jednomyślnością.

Również jednomyślnie uchwalono wniosek Rzewuskiego, posła podolskiego, aby komisja wojskowa wyznaczyła niezwłocznie z pomiędzy siebie trzech członków, a dodawszy im jenerałów lub oficerów, poleciła, ażeby w jaknajkrótszym czasie przedłożyli projekt potrzebnego ulepszenia stanu wojska, jego formacji, oraz poprawy etatu i żeby ten projekt przedłożono jak najprędzej stanom sejmowym.

Ponieważ Rzewuski na wstępie do swojego wniosku złożył podziękowanie królowi za fabrykę broni w Kozienicach, kosztem jego założoną, przeto król podziękował Rzewuskiemu i oświadczył, że corocznie pewną liczbę broni daruje na potrzebę Rzeczypospolitej. Następnie prosił król sejmu o wydanie polecenia deputacji konstytucyjnej, aby wszystkie artykuły do formy rządu, które są wydrukowane, starała się uzupełnić, wydoskonalić i przerobić stosownie do uchwalonej ustawy rządowej, aby nie było żadnej niedokładności lub przeciwieństwa. Przedewszystkiem sądził król, iż powinna deputacja konstytucyjna przyjść z ostateczną redakcją projektu o sejmach.**)

Izba żądaniu królewskiemu jednomyślnie zadosyć uczyniła i również jednomyślnie poleciła Stanisławowi Małachowskiemu i Kazimierzowi Sapieże, jako marszałkom sejmu konfederacyjnego, aby wydali uniwersał, zawiadamiający cały naród o uchwaleniu nowej ustawy rządowej. Uniwersał ten, wydany 7 maja, tak ocenia znaczenie konstytucji: »Ojczyzna nasza już ocalona. Swobody nasze zapewnione. Jesteśmy odtąd narodem wolnym i niepodległym. Opadły pęta niewoli i nierządu.«

Jednomyślność, jaka panowała na sesji 5 maja, oddawna była niewidziana w sejmie polskim, stąd też nawet małomówne i nie czyniące uwag swoich współczesne gazety, wyszły ze swego charakteru i każda z nich fakt ten nadzwyczajny zanotowała. »Gazeta Narodowa i obca« po ukończeniu sprawozdania dodaje od siebie: »jednomyślność, która we wszystkiem na sesji tej okazywała się, była najmocniejszym dowodem radości i ukontentowania sejmujących z dokonanej tak ważnej dla Ojczyzny naszej ustawy rządu«. Nawet sztywny i chłodny ks. Łuskina, w głębi duszy przeciwnik wszelkich nowości, nie mógł się oprzeć, aby nie napisać w »Gazecie Warszawskiej«: »i tak dzień dzisiejszy z zgodą i jednomyślnością, z największem ukontentowaniem i radością powszechną, to wszystko utwierdził i uwieńczył, co dzień 3 maja w zapale patrjotyzmu chwalebnie i gorliwie dla dobra powszechnego całej Ojczyzny ustanowił«.

Król opisując pokrótce Bukatemu przebieg sesji 5 maja, dodaje: »sesja ta cała we wszystkiem unanimiter działała właśnie, jakoby pieczęć ostateczną położyła na całem dziele«.

Kazimierz Bartoszewicz.

*) »Gaz. narodowa i obca« 37. W sprawozdaniu Siarczyńskiego o treści projektu niema wzmianki.

**) »Gaz. narodowa i obca«. W Siarczyńskim o tem tylko drobna wzmianka.

Uroczystości 3-go Maja

Kraków, 5 maja.

Niezwykle podniośle święcił Kraków uroczystość rocznicy Konstytucji 3 Maja. Całe miasto ozdobiono chorągwiami o barwach narodowych, zaś okna domów przystrojono nalepkami T. S. L.

Już wczesnym rankiem przeciągały ulicami miasta wojsko, tramwajarzy, kolejowo i młodzieży szkolnej, zwołujące mieszkańców Krakowa do obchodu uroczystego dnia. Około godziny 9 rano, mimo niepewnej pogody, ulica Wolska i Aleja Mickiewicza zaroiły się tysiącznemi tłumami, dążącemi na Błonia. Również z różnych stron miasta ciągnęły sznurowym krokiem oddziały odświętnie ustrojonych żołnierzy.

Opodal drogi, wiodącej do Woli Justowskiej, wzniesiono na podwyższeniu ołtarz, przystrojony kwiatami z Orłem Białym u szczytu i chorągwią biało-amarantową. Po obu stronach ołtarza powiewały sztandary młodzieży szkolnej. Obok stanęli weterani z roku 1863, delegaci stowarzyszeń i starsi cechów ze sztandarami i insygnjami. W środku zajęli miejsce: wojewoda krakowski dr Gałecki z naczelnikiem prezydjum województwa Kowalikowskim i naczelnikami wydziałów, jenerałowie: inspektor armji Szeptycki z szefem sztabu Tilletschkiem, dow. okręgu korpuśnego Osiński z szefem sztabu pułk. Kubinem, dowódca obozu warownego Kostecki z adjutantem por. Żurewskim, jen. Ledóchowski, oraz szereg wyższych oficerów załogi krakowskiej, prezydent miasta Federowicz z wiceprezydentami Rollem, Sarem i Wielgusem, starosta dr Bal, rektor univ. Jagiell. Nowak z gronem profesorów, kurator okręgu szkolnego Owiński, inspektor szkół Dobrzański, prezydenci sądów Wolter, Panek i Pelc, dyrektor policji Ręklewicz, komendant okręgowej policji Ladenberger, komendant policji na miasto Kraków dr Szczepański, marszałek powiatu dr Skrzyński, prezes dyrekcji kolei Prechtel-Morawiański, oraz delegaci wszystkich stowarzyszeń kulturalnych, oświatowych, zawodowych związków i organizacyj i t. d. W dali przed ołtarzem stanęły szeregi wojsk wszystkich gatunków broni. Resztę Błoń wypełniły dziesiątki tysięcy publiczności. Ponad mrowiem ludzi szybowały wysoko z terkotem samoloty.

Około godziny 10 po sygnale, danym trąbką, rozpoczęła się msza polowa, w czasie której przygrywała orkiestra 20 p. p., zaś chór »Echa« wykonał kilka pieśni kościelnych. — Podczas Ewangelji i podniesienia oddziały wojsk prezentowały broń przy równoczesnych strzałach armatnich.

Po mszy św., którą celebrował jen. kapelan załogi krakowskiej, ks. Niezgoda, przed front wojsk wystąpił jen. Szeptycki i po krótkiej, żołnierskiej przemowie, udekorował krzyżem »Virtuti Militari« jen. Ignacego Kazimierza Ledóchowskiego, szefa artylerji D. O. K. za zasługi, położone w walkach na froncie wschodnim. Przy dekorowaniu jen. Ledóchowskiego wojsko prezentowało broń.

Następnie odbyła się defilada wojsk i młodzieży. Przed generalicją przemaszerowały kolumny przy dźwiękach muzyk oddziały: 1 pułku kolejowego, 5 pułku saperów, lotników, ułanów i artylerji, budząc zachwyt swoją żołnierską postawą i wyglądem.

Po defiladzie rozwinął się olbrzymi pochód, który przeszedł pięknie ozdobionemi ulicami: Wolską, Straszewskiego, Podwalem, Dunajewskiego, Basztową na plac Matejki pod pomnik Grunwaldzki.

Pochód otwierało trzech oficerów na koniach, poczem za orkiestrą wojskową postępowali oddział piechoty szturmowej w hełmach. W dalszym ciągu postępowali: orkiestra kompanji szturmowej, oddział policji państw., zastęp weteranów ze sztandarem i muzyką, oddział honorowy Związku Strzeleckiego, orkiestra konna 8 pułku ułanów na białych koniach, dwa oddziały kawalerji z lancami o żółtych chorągiewkach, oddział konnicy z proporczykami biało-żółtemi, następnie za trzema trębaczami na koniach ciągnęła konna orkiestra artylerji, grająca starczystego mazura, oddziały artylerji w hełmach, baterje armat polowych, wreszcie kilka ciężkich armat, toczących się wśród głuchego dudnienia.

Po oddziałach wojsk kroczył liczny zastęp skautek, a następnie kilka drużyn harcerzy z drużkami i chorągiewkami. W dalszym ciągu za banderą wiceślańską postępowały szkoły średnie z orkiestrami pod wodzą profesorów i księży katechetów, szkoły żeńskie i klasztorne, prowadzone przez zakonnice, młodzież rękodzielnicza, liczne organizacje robotnicze, kolejowe, stowarzyszenia, wielki zastęp stowarzyszeń cechowych z buzdyganami i sztandarami cechowych, około 300 urzędników z kresów, przebywających obecnie na kursach w Krakowie. Pochód, który zamykał oddział piechoty szturmowej, posuwał się ulicami wśród szpaleru olbrzymich tłumów publiczności, zalegających nieprzerwanie chodniki aż do placu Matejki.

Gdy pochód dotarł pod pomnik Grunwaldzki, a muzyka odegrała hymn państwowy, na stopnie pomnika wszedł prezes Akademji umiejętności, profesor dr Kazimierz Morawski i w krótkich słowach podniósł ważność obchodzonego święta Konstytucji majowej wobec zagadnień chwili obecnej.

Następny mówca, p. Karol H. Rostworowski, wzywając wszystkie warstwy do wspólnej pracy koło podwalin ojczyzny, wzniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, Naczelnika państwa, Sejmu i narodu.

Po odegraniu mazurka Legjonów, uroczystość zakończyła się odśpiewaniem przez zgromadzoną publiczność pieśni: »Boże, coś Polskę«.

Przez cały dzień odbywała się na ulicach miasta zbiórka na cel Towarzystwa Szkoły Ludowej, zaś wieczorem wielkie tłumy publiczności wysłuchały koncertów muzyk wojskowych na Rynku i plantach.

W WARSZAWIE.

Warszawa, 3 maja. W dniu dzisiejszym stolica przybrała od rana charakter uroczysty i świąteczny. Gmachy publiczne ozdobione były flagami i transparentami. W różnych punktach miasta odbywały się nabożeństwa. W ogrodzie botanicznym przy kaplicy, której budowę rozpoczęto była w dniu 3-cim Maja 1791 roku ku uczczeniu Konstytucji, odbyła się msza polowa. W nabożeństwie tem, organizowanem corocznie przez Senat uniwersytetu warszawskiego, wzięło udział ciało akademickie, młodzież oraz delegacje instytucyj naukowych.

Uroczystości urzędowe rozpoczęły się mszą św., odprawioną w katedrze św. Jana przez kand. arcyb. Kakowskiego w obecności Naczelnika państwa, rządu, przedstawicieli Sejmu, świata politycznego, naukowego i wojskowości. Po nabożeństwie odbyła się u wylotu Krakowskiego przedmieścia defilada przed Naczelnikiem państwa i jeneralicją.

Na placu Teatralnym odbyła się również msza polowa przed kościołem pp. Kanoniczek wobec tysiącznych tłumów publiczności, oraz przedstawicieli zrzeszeń kulturalnych, społecznych i zawodowych. Po nabożeństwie wygłoszono szereg krótkich przemówień okolicznościowych, poczem wyruszył przez miasto z orkiestrami na czele olbrzymi pochód, nad którym całą gamą barw mieniły się setki sztandarów i chorągwi o barwach narodowych.

Po południu odbyły się w różnych punktach miasta obchody w lokalach zamkniętych, połączone z rozrywkami towarzyskiemi a zorganizowane przez instytucje i stowarzyszenia kulturalne, społeczne i zawodowe.

W WILNIE.

Wilno, 3 maja. Dzisiaj odbyło się uroczyste nabożeństwo w katedrze. Podniosłe kazanie w czasie nabożeństwa wygłosił ks. biskup Bandurski. Jednocześnie na placu Łukiskim odprawiona została msza polowa, poczem odbyła się defilada wojskowa. Wszystkie ulice i place przepełnione były tłumami publiczności. Domy udekorowane były chorągwiami o barwach narodowych. Wieczorem odbyły się okolicznościowe odczyty i uroczystości w różnych okolicach miasta. Przez cały dzień odbywała się po mieście zbiórka na Macierz Szkolną. Nastrój w mieście panował podniosły.

W POZNANIU.

Poznań, 3 maja (PAT). Rocznicę Konstytucji Trzeciego Maja obchodził Poznań **niezwykle uroczyście.** Miasto przybrane było sztandarami o barwach narodowych. O godz. 6 rano z wieży ratuszowej odegrana została pobudka. O godz. 8 zaczęły się zbierać na Starym Rynku delegacje stowarzyszeń, instytucyj społecznych, cechów i związków zawodowych, które następnie stamtąd wyruszyły pochodem do kościoła farnego. Uroczystą mszę świętą odprawił ks. kard. Dalbor. W nabożeństwie wziął między innymi udział p. Władysław Mickiewicz, syn wieszcza, zaproszony przez miasto Poznań na obchód setnej rocznicy wydania pierwszego tomu poezyj Adama Mickiewicza. Jednocześnie z mszą pontyfikalną odbyło się na błoniach grunwaldzkich nabożeństwo polowe, urządzone dla wojska przez D O. K. Po kazaniu odbyła się na błoniach grunwaldzkich defilada. Po nabożeństwie w kościele farnym uformował się olbrzymi pochód, który udał się przez miasto. O godz. 12 w auli Uniwersytetu poznańskiego odbyła się uroczysta akademja. Otworzył ją krótkiem przemówieniem rektor Uniwersytetu prof. Heliodor Święcicki, poczem po przemówieniu Władysława Mickiewicza prof. Grabowski wygłosił referat o znaczeniu Mickiewicza w literaturze ojczystej. Akademję zakończyły produkcje muzyczno-wokalne.

O godz. 2 w sali królewskiej Starego ratusza magistrat miasta Poznania i Rada miejska wydały przyjęcie na cześć Władysława Mickiewicza. Wieczorem w teatrach odbyły się **uroczyste przedstawienia.** Obchód zakończony został **rautem w salach ratuszowych,** na którym byli obecni przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych, miasta, prasy i zaproszeni goście.

W KATOWICACH.

Katowice, 3 maja (PAT). Obchód rocznicy 3-go maja, stosownie do przepisów władz międzysojuszniczych, **ograniczył się do pochodu do kościoła,** a następnie do obchodu w lokalach zamkniętych. O godz. 9 rano ks. Kubina, członek Naczelnej Rady Ludowej odprawił w kościele Marji Panny nabożeństwo i wygłosił piękne kazanie okolicznościowe. Po nabożeństwie wyruszył z kościoła **pochód na cmentarz poległych powstańców,** gdzie wygłosili przemówienia prezes Naczelnej Rady Ludowej poseł Rymer i jeden z byłych powstańców, którzy złożyli **hołd poległym w walkach o wyzwolenie ludu śląskiego.** Poczem pochód został rozwiązany.

O godz. 5 popołudniu związek polskich oficerów rezerwy na Górnym Śląsku odbył uroczyste posiedzenie **ku czci poległych towarzyszy broni** w walkach za wolność Śląska. Wieczorem w sali teatru odbyła się uroczysta wieczornica, na którą przybyli między innemi wiceminister Seyda, konsul generalny polski Kęszycki, prezes Naczelnej Rady Ludowej poseł Rymer i prezydent miasta Katowic, dr Górnik.

Według dotychczasowych wiadomości, **uroczystości 3-go maja na Śląsku miały wszędzie przebieg spokojny.**

W ŁUCKU.

Łuck, 4 maja (PAT). Święto 3-go maja obchodzono w Łucku w sposób **niezwykle uroczysty.** Wszystkie domy w mieście były **odświętnie przybrane.** O godz. 2 w południe odbyła się na błoniach uroczysta msza polowa przy udziale władz, wojska i instytucyj społecznych. Po mszy przemówienia wygłosili burmistrz Suszyński i mecenas Sumowski. Następnie rozwinął się długi pochód, który przeszedł głównemi ulicami miasta. Wieczorem w sali wojewódzkiej odbyła się **uroczysta akademja.**

W innych miastach wołyńskich odbyły się również uroczyste obchody.

W PRADZE CZESKIEJ.

Praga, 3 maja (AW). Rano w dniu 3 maja odprawiono w tutejszym tumie z okazji święta narodowego polskiego **uroczyste nabożeństwo,** na które przybył nuncjusz papieski Mikara. O godz. 1 popołudniu odbyło się u posła Pilca śniadanie, **z udziałem ciała dyplomatycznego, akredytowanego przy rządzie czeskim, członków rządu, prezydenta czeskiego zgromadzenia narodowego i burmistrza Pragi.** Na śniadaniu tem była również obecną prezydentowa Czerwonego Krzyża czechosłowackiego p. Alicja Masarykówna. W przemówieniu wygłoszonem podczas śniadania wyjaśnił poseł Pilc zebranym znaczenie święta i zakończył toastem na cześć prezydenta Masaryka. W odpowiedzi minister Udrzal, zastępujący premjera czechosłowackiego wygłosił obszerne przemówienie w języku francuskim, wznosząc na zakończenie **toast na cześć Polski i Naczelnika państwa Piłsudskiego.**

Wieczorem tego dnia odbył się w salonach domu reprezentacyjnego staraniem klubu czesko-słowackiego raut, na którym byli obecni liczni goście. Popołudniu odegrała **orkiestra wojskowa przed gmachem poselstwa polskiego szereg utworów, zapoczątkowanych polskim hymnem narodowym.**

W WIEDNIU.

Wiedeń, 3 maja. Z okazji rocznicy 3 maja odbyło się dzisiaj w kościele na Rennweg nabożeństwo w obecności posła polskiego Lasockiego, urzędników poselstwa wojskowych i cywilnych i licznie zebranej kolonji polskiej. W sobotę 6 bm. związek stowarzyszeń polskich w Wiedniu urządza obchód konstytucji w sali Konzerthausu.

W PARYŻU.

Paryż, 4 maja. (PAT). Z okazji święta narodowego polskiego odprawiono w kościele Wniebowstąpienia **uroczyste nabożeństwo,** w którem wzięli udział członkowie poselstwa polskiego i konsulatu. Po południu urządzono w Sorbonie **wspaniały obchód staraniem Towarzystwa francusko-polskiego i Zjednoczenia wielkich związków francuskich Odrodzenia Narodowego.** W obchodzie wziął udział **przedstawiciel Milleranda pułkownik Villard, oraz przedstawiciele ministerstwa marynarki i wojny.** Na obchodzie postanowiono wysłać do Naczelnika państwa polskiego, Piłsudskiego, następujące pismo:

»Zebrani na obchodzie święta polskiego przedstawiciele prezydenta i rządu francuskiego zwracają się do marszałka Piłsudskiego z najgorętszemi życzeniami dla pomyślności i wielkości Polski, tak ściśle związanej z wielkością Francji«.

Następnie senator Bourgeois mówił **o znaczeniu Konstytucji 3 Maja.**

Dekoracja orderem Odrodzenia Polski

W „Monitorze Polskim" ogłoszono dekrety o nadaniu odznaki orderu „Odrodzenia Polski":

Klasy I — ks. arcybiskupowi dr Józefowi Bilczewskiemu, ks. arcybiskupowi Korolowi Hryniewieckiemu, ks. kardynałowi Aleksandrowi Kakowskiemu; klasy II — Szymonowi Askenazemu, ks. Juljuszowi Burschemu, p. ministrowi dr Witoldowi Chodźce, inż. Zygmuntowi Jasińskiemu, Fr. Nowodworskiemu, St. Srzednickiemu, dr J. Wybickiemu, Maurycemu Zamoyskiemu; klasy III — Kazimierzowi Bigo, dr Feliksowi Bocheńskiemu, Edwardowi Bugno, Stanisławowi Carowi, dr Zygmuntowi Celichowskiemu, Leonardowi Cybulskiemu, Adolfowi Czerwińskiemu, Piotrowi Drzewieckiemu, Józefowi Dziekońskiemu, Tytusowi Filipowiczowi, dr Kazimierzowi Grabowskiemu, Zygmuntowi Hubnerowi, Romanowi Ingardenowi, dr Władysławowi Jabłowi, Witoldowi Jelowieckiemu, Edwardowi Lechowiczowi, Hubertowi Lindemu, dr Wiktorynowi Mańkowskiemu, Stanisławowi Moskalewskiemu, Janowi-Maksymiljanowi Moszczyńskiemu, Janowi Motty, dr Leonowi Połczyńskiemu, Jerzemu Pomykalskiemu, dr Witoldowi Prądzyńskiemu, Stef. Przezdzieckiemu, Szym. Lundsteinowi, Alfr. Simonowi, Władysł. Seydzie, Aleksandrowi Skrzyńskiemu, Władysławowi Sołtanowi, Stanisławowi Staniszewskiemu, p. podsekretarzowi stanu Henrykowi Strassburgerowi, Leonowi Wasilewskiemu, dr Witoldowi Węsławskiemu, dr Lubosławowi Wyszatyckiemu, dr Kazimierzowi Zaczkowi, Edwardowi Zienkowskiemu; klasy IV Franciszkowi Anuszowi, dr Janowi Bednarskiemu, dr Janowi Bizielowi, Romanowi Czaudernie, Gabrjelowi Czechowiczowi, Alfonsowi Chmielewskiemu, dr Aleksandrowi Dubieńskiemu, Władysławowi Ekielskiemu, Zygmuntowi Frączkowskiemu, ks. Romualdowi Frydrychowiczowi, Emilowi Gerlachowi, dr Włodzimierzowi Godlewskiemu, dr Aleksandrowi Jaworowskiemu, dr Mieczysławowi Kaczanowskiemu, dr Walentemu Kamockiemu, Stanisławowi Kauzikowi, dr Henrykowi Loewenherzowi, dr Stefanowi Łaszewskiemu, dr Józefowi Łęgowskiemu, ks. Karolowi Machayowi, dr Aleksandrowi Macieszy, Romualdowi Mielczarskiemu, Michałowi Mutniańskiemu, dr Henrykowi Nusbaumowi, Stanisławowi Obrzudowi, Bolesławowi Orzechowiczowi, Marjanowi Pajorowi, dr Stefanowi Piechockiemu, dr Aleksandrowi Piotrowskiemu, ks. Ksaweremu Połomskiemu, dr Karolowi Rychlińskiemu, Stanisławowi Sikorskiemu, Kazimierzowi Stolpemu, dr Władysławowi Szenajchowi, dr Wacławowi Wyczyńskiemu, inż. Józefowi Żółtowskiemu; klasy V — Antoniemu Abrahamowi, Julji Aleksandrowiczówne, Marji Bolewskiej, Władysławowi de Bondy, Karolowi Buzkowi, dr Jakóbowi Cieślewiczowi, Władysławowi Duszyńskiemu, Antoniemu Hołówce, Kazimierzowi Janowi Kantemu, Józefie Klawerowej, Konstantemu Krzemińskiemu, dr Marji Pawińskiej, Franciszkowi Posadze, Tomaszowi Rogali, Gabrjeli Thun, Aleksandrowi Wojtkiewiczowi, Michałowi Zawojskiemu i Franciszkowi Żylińskiemu.

Dekrety o nadaniu odznaki orderu „Odrodzenia Polski" z listy wojskowej: klasy II — ks. biskupowi Władysławowi Bandurskiemu, jenerałowi broni Karolowi Trzaska-Durskiemu, ks. biskupowi Stanisławowi Gallowi, Bronisławowi Gembarzewskiemu, jenerałowi-porucznikowi Stanisławowi Hallerowi, jenerałowi-podporucznikowi Janowi Jacynie, jenerałowi-podporucznikowi Antoniemu Kaczyńskiemu, jenerałowi-podporucznikowi Jakóbowi Krzemieńskiemu, pułkownikowi Marjanowi Kukielowi, jenerałowi-poporucznikowi Mieczysławowi Kulińskiemu, jenerałowi-podporucznikowi Stefanowi Suszyńskiemu, jenerałowi-podporucznikowi w rezerwie Janowi Wroczyńskiemu, jenerałowi-podporucznikowi dr Franciszkowi Zwierzchowskiemu; klasy IV — podpułkownikowi Antoniemu Bancerowi, podpułk. Januszowi de Baurain, pułk. Józ. Beckierowi, maj. Alfr. Biłykowi, Józefowi Jerzemu Boguskiemu, podpułkownikowi inż. Janowi Adamowi Haluch-Brzozowskiemu, maj. Stef. Nowina-Bzowskiemu, majorowi Benedyktowi Chłusewiczowi, majorowi Adamowi Dobrodzickiemu, pułkownikowi Kazimierzowi Dzierżanowskiemu, majorowi Tadeuszowi Filipowiczowi, majorowi Eugenjuszowi Grabowskiemu, inż. Wacławowi Güntherowi, podpułkownikowi lekarzowi dr Kazimierzowi Habichtowi, pułkownikowi Bolesławowi Jatelnickiemu, podpułkownikowi Tadeuszowi Jaworowi, pułkownikowi Bolesławowi Jaźwińskiemu, podpułkownikowi Edmundowi Kaczkowskiemu, podpułkownikowi Kazimierzowi Kieszniewskiemu, podpułkownikowi Adamowi Kocowi, podpułkownikowi Włodzimierzowi Krynickiemu, podpułkownikowi Stanisławowi Laudańskiemu, majorowi Tadeuszowi Lechnickiemu, pułkownikowi Aleksandrowi Litwinowiczowi, podpułkownikowi Hipolitowi Łossowskiemu, majorowi Adolfowi Macieszy, pułkownikowi Czesławowi Maczyńskiemu, komandorowi porucznikowi inż. Dominikowi Maleckiemu, podpułkownikowi Januszowi Maleszewskiemu, podpułkownikowi Tadeuszowi Malinowskiemu, majorowi lekarzowi Sergjuszowi Marzeckiemu, podpułkownikowi Karolowi Masnemu, podpułkownikowi Bogusławowi Miedzińskiemu, podpułkownikowi Kazimierzowi Młodzianowskiemu, majorowi Stanisławowi Ostrowskiemu, ks. dziekanowi Józefowi Panasiowi, majorowi Stanisławowi Plappertowi, pułkownikowi Rudolfowi Prichowi, majorowi inż. Marjanowi Przybylskiemu, pułkownikowi Wiktorowi Raczyńskiemu, majorowi Ludomirowi Rayskiemu, pułkownikowi Juljuszowi Römlowi, pułkownikowi Józefowi Rybakowi, Marjanowi Scheitzowi, maj. Bol. Sikorskiemu, pułk. dr Bron. Sikorskiemu, pułk. Juljan Stachiewiczowi, podpułkownikowi Wacławowi Stachiewiczowi, majorowi Kazimierzowi Świtalskiemu, komandorowi Jerzemu Świrskiemu, pułkownikowi Edwardowi Szpakowskiemu, pułkownikowi Wacławowi Tokarzowi, ks. Marjanowi Tokarzewskiemu, pułkownikowi lekarzowi dr Józefowi Trzemeskiemu majorowi Juljuszowi Ulrychowi, podpułkownikowi Edwardowi Wereszczyńskiemu, majorowi Bronisławowi Wiluszowi, podpułkownikowi Romualdowi Wolikowskiemu; klasy V — porucznikowi Franciszkowi Barteczkowi, kapitanowi marynarki Mieczysławowi Burhardtowi, kapitanowi Stefanowi Dwornikowi, ks. kapelanowi Andrzejowi Fedukowiczowi, porucznikowi Czesławowi Filipowiczowi, porucznikowi Józefowi Harasimczukowi, kapitanowi Kaz. Jachowskiemu, podpor. Kaz. Jaczyńskiemu, kap. Jul. Królikowskiemu, kapitanowi Remigjuszowi Kwiatkowskiemu, porucznikowi Włodzimierzowi Łabuko, Stanisławowi Łozie, , kapitanowi Adamowi Kucharzewskiemu ks. kapelanowi Janowi Mauersbergerowi, kapitanowi Klemensowi Matusiakowi, kapitanowi Kazimierzowi Mazarkowi, dr Teofilowi Emilowi Modelskiemu, kapitanowi Józefowi Moszczeńskiemu, porucznikowi Leonardowi Możdżeńskiemu, podporucznikowi Stanisławowi Nowakowi, porucznikowi Arturowi Oppmanowi, podporucznikowi Jerzemu Postępskiemu, inż. Wandalinowi Puciacie, porucznikowi Franciszkowi Ksaweremu Pusłowskiemu, kapitanowi Tadeuszowi Puszczyńskiemu, kapitanowi Michałowi Sikorskiemu, kapitanowi Janowi Kruk Śmiglowi, kapitanowi Karolowi Ludwikowi Stadlerowi, kapitanowi Józefowi Stępkowskiemu, kapitanowi Franciszkowi Stempniewiczowi, kapitanowi Józefowi Szelągowi, porucznikowi Zygmuntowi Wagnerowi, kapitanowi Stanisławowi Wilkowiczowi, porucznikowi Czesławowi Wojciechowskiemu i podporucznikowi Edwardowi Wydrzyńskiemu.

Dekrety o nadaniu odznaki orderu „Odrodzenia Polski" z listy, przedstawionej przez ministerstwo spraw wojskowych osobom cywilnym: klasa III — dr Michałowi Sokolnickiemu, klasy IV — Zygmuntowi Jastrzębskiemu klasy V — Józefowi Bromirskiemu, Marji Ciechanowskiej, Janinie Próchnickiej, Włodzimierzowi Redlichowi, dr Stanisławowi Rytlowi i Helenie Stattlerównie.

KRONIKA

Kraków, 5 maja.

WALKA Z BEZROBOCIEM. Wczoraj w biurze województwa krakowskiego zebrała się komisja walki z bezrobociem. Przedmiotem dyskusji było wskazanie najwięcej celowych robót publicznych dla zajęcia bezrobotnych i utrzymania w ruchu istniejących warsztatów pracy.

Jako najpilniejsze roboty publiczne w Krakowie wskazano: zabezpieczenie miasta przed powodzią, budowę Akademji górniczej, Izby skarbowej, budynków na pomieszczenie urzędów, mieszczących się chwilowo w zakładach dobroczynnych, oraz dalszą budowę sądu w Tarnowie.

Obszerniejsze sprawozdanie z powodu braku miejsca podamy w następnym numerze.

DODATEK DO PENSYJ URZĘDNICZYCH, przyznany przez Radę ministrów w wysokości 60% poborów kwietniowych, ma być wypłacony przed d. 7 maja br. Wcześniej dodatek ten nie mógł być wypłacony ze względów technicznych. Dodatek 60% będzie obliczony tylko do pensji zasadniczej, dodatków drożyźnianego za wysługę lat, kierownictwo i studja z pominięciem dodatku 50%, wypłaconego wszystkim funkcjonarjuszom państwowym w kwietniu z racji Świąt wielkanocnych.

ROZDAWNICTWO DEPUTATÓW ROBOTNICZYCH Magistrat podaje do wiadomości, że od soboty dnia 6 maja do 20 maja będą wydawane uprawnionym robotnikom deputaty robotnicze, tytułem zaległych racyj, a to po 4 kg. chleba pszenno-żytniego w cenie 66 mk. za 1 kg. i po 1 kg. cukru białego w cenie po 560 mk. za 1 kg. Po odbiór asygnat na pobór chleba i cukru zgłaszać się mają upoważnieni zastępcy przedsiębiorstw, których personal robotniczy został zakwalifikowany do dodatkowej aprowizacji robotniczej, w Biurze Związku »Proletarjat« ul. Lwowska 2 i przedłożyć tam w sposób dotąd praktykowany przepisane poświadczenia pracy i szczegółowe wykazy rozdziału ostatnich deputatów.

URZĄDZANIE ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH BEZ POPRZEDNIEGO ZEZWOLENIA MAGISTRATU. Od pewnego czasu zdarza się, iż niektórzy przemysłowcy, zakładający nowe wyrobnie i fabryki, urządzają je bez poprzedniego zezwolenia magistratu. Następstwem tego jest, iż komisja, delegowana przez magistrat na miejsce, znajduje nieraz zakład urządzony niaodpowiednio, wobec czego magistrat zmuszony jest na tej podstawie odmówić konsensu przemysłowego na dany zakład, co powoduje ogromne straty dla przedsiębiorcy. Z tych względów magistrat zwraca uwagę osób, mających zamiar otwierać nowe zakłady przemysłowe, na wyraźny przepis § 25 ustawy przemysłowej, wedle którego przed uzyskaniem zezwolenia władzy, zakładów tych urządzać nie wolno.

NOWY PREZYDENT IZBY SKARBOWEJ W KRAKOWIE. W dniu 15 bm. stanowisko prezydenta krakowskiej Izby po śp. dr Pecu obejmuje p. Greger, b. dyrektor jednego z departamentów ministerstwa skarbu w Warszawie.

† **FRANCISZEK BYLICKI.** W dniu 29 kwietnia br. zmarł w 80 roku życia w Zyznowie, majątku swego syna, znany w szerokich sferach muzykalnych Krakowa pianista muzyk, prof. dr Franciszek Bylicki. Zmarły, jako młodzieniec, brał udział w powstaniu 1863 roku, a skazany na osiedlenie w Syberji, spędził tam lat kilka. Po powrocie z wygnania ukończył wydział filozoficzny uniwersytetu Jagiellońskiego ze stopniem doktora i przez lat kilkadziesiąt był profesorem historji w gimnazjach krakowskich. Niezwykle utalentowany, jako muzyk, był długie lata duszą wszelkich poczynań artystycznych w Krakowie w dziedzinie muzyki, rozwijając żywą działalność, jako koncertant, nauczyciel gry fortepianowej i organizator koncertów. Zmarły władał także piórem i pisywał przez szereg lat krytyki muzyczne w »N. Reformie«, a następnie w »Czasie«. W ostatnich latach po przejściu na emeryturę wycofał się z życia czynnego i osiedlił w Tenczynku, skąd podczas wojny przeniósł się do syna do Zyznowa. Z ś. p. Bylickim schodzi do grobu jeden z pięknych typów dawnego Krakowa, mile zapisany w pamięci wczorajszego pokolenia.

ZAŁOŻENIE SEKCJI AKADEMICKIEJ ZWIĄZKU STRZELECKIEGO. We środę 3 bm. odbyło się w Krakowie w lokalu Komendy okręgu Związku Strzeleckiego publiczne zebranie akademickie, na którem założono Oddział Związku Strzeleckiego pod nazwą »Sekcja Akademicka Towarzystwa Związek Strzelecki«.

UROCZYSTOŚĆ POŚWIĘCENIA BANDERY HANDLOWEJ TOW. »ŻEGLUGA POLSKA S. A.« odbędzie sie w Krakowie 8 maja br. O godz. 9 przed poł. odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele N. P. Marji, połączone z poświęceniem bandery handlowej, o godz. 10½ w przystani Towarzystwa na Wiśle przy III moście (ul. Starowiślna) odbędzie się podciągnięcie bandery i chrzest statku »Stanisław«, poczem nastąpi rewja statków i łodzi motorowych.

MŁODOCIANI PODRÓŻNICY. Na dworcu krakowskim przytrzymano wczoraj Helenę Sajbużankę, lat 12, zamieszkałą w Łaźni koło Bochni. Dziewczynka odbyła podróż z Jarosławia do Krakowa bez biletu i nie miała pieniędzy na opłatę kary i należytości kolejowej w wysokości 3360 mk.

Również wczoraj przytrzymano na dworcu Marjana Gaszyńskiego, lat 10 z Dąbrowy Górniczej, który z miejsca swego zamieszkania przyjechał pociągiem także bez biletu i pieniędzy do Krakowa. Gaszyński przyznał się, że zbiegł z domu rodziców.

UCIECZKA Z DOMU RODZICIELSKIEGO. Do policji doniesiono, że przed kilku dniami zbiegł z domu rodzicielskiego w Klementowie w pow. będzińskim, 11-letni Władysław Gałuszka, syn Jana. Zbiegły chłopiec ma bliznę na głowie.

KRADZIEŻE KIESZONKOWE. Onegdaj popełniono w tramwaju na linji Nr 1, dwie znaczne kradzieże kieszonkowe. P. Ernestynie Frischer, zamieszkałej w Alwernji, która przyjechała do Krakowa po zakupy, skradziono z koszyka ręcznego torebkę z czarnej skóry, zawierającą 4 złote pierścionki z drogiemi kamieniami wartości 1 miljona mk., a nadto 18.000 mk. gotówką. W tym samym wozie skradziono Henryce Haberman z kieszeni płaszcza torebkę czarną, zawierającą srebrny naszyjnik i przybory toaletowe znacznej wartości. W toku dochodzeń wykryto sprawczynie obu powyższych kradzieży. Są to: Felicja Mrowiec, lat 28, stróżka domu przy ul. Dietla 71 i Stanisława Wincenciak, lat 20, obie znane złodziejki kieszonkowe. Skradzione rzeczy dały one do przechowania Aleksandrowi Tydorowi, adoratorowi Mrowcowej, zaś torebki wrzuciły złodziejki do ustępu przy ul. Dajwor. Skradzione rzeczy w całości odebrano i zwrócono poszkodowanym. Tydora i Wincenciakownę zatrzymano w aresztach, zaś Mrowcową wypuszczono na wolność, ze względu na to, że ma dwoje nieletnich dzieci.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

Z KOLLEGJUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH. — Cykl wykładów prof. dr Jerzego Mycielskiego pt. »Flandrja, Rubens i Polska w dziedzinie malarstwa«, przerwany z powodu Świąt wielkanocnych, wznowiony został w sobotę 29 kwietnia wykładem o dziełach sztuki flamandzkiego malarstwa w Polsce w połowie XVI wieku, których najwspanialszym wyrazem były od roku 1553 na Wawelu znajdujące się »szpalery« Zygmunta Augusta. Jak badania ostatnich miesięcy dowiodły, tkaniny te są dziełem znakomitych flamandzkich renesansowych artystów, a wyszły z brukselskich warsztatów najznakomitszych tkaczy.

W trzecim z rzędu wykładzie w sobotę 6 bm. omówiony będzie pobyt pierwszych flamandzkich artystów w Polsce w końcu XVI w., oraz pierwsze stosunki Polski z Rubensem i jego pracownią. Wykłady ilustrowane są obrazami świetlnemi. Początek o godz. 7 wieczór.

ODCZYTY. W piątek, 5 bm. w sali Zakładu zoologicznego przy ul. św. Anny 6, wygłosi prof. dr Szafer odczyt pod tytułem »Jak powstał kwiat«. Początek o godz. 7 w.

Odczyt o »Ochronie przyrody«, ilustrowany obrazami świetlnemi, wygłosi prof. dr Stanisław Kulczyński w niedzielę 7 bm. o godz. 11 przed poł. w sali »Ogniska nauczycielskiego« Rynek gł. 29, II p. Goście mile widziani. Wstęp wolny.

EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI W III PAŃSTW. GIMN IM. KR. J. SOBIESKIEGO w Krakowie: piśmienny egzamin rozpocznie się 18 maja, ustny 7 czerwca br

TOWARZYSTWO OBRONY ZACHODNICH KRESÓW POLSKI przeniosło biuro swe z ul. Retoryka 5 na ul. Wielopole 4, II p. Godziny urzędowe od 9—1 przed i od 4—6 po południu.

Z kraju i ze świata

PRZYMUSOWE ŚCIĄGANIE DANINY. Z Warszawy telefonują nam: Z dniem 5 b. m. policja państwowa rozpocznie funkcje, jako czynnik egzekucyjny przeciw opornym płatnikom daniny. — Z dniem tym na podstawie list zaległości każdy komisarjat uruchomi pewną ilość funkcjonarjuszów policyjnych, którzy na czele z przodownikami udadzą się przedewszystkiem do tych, którzy dotychczas nie wpłacili ani jednej raty daniny, a następnie do tych, którzy zalegają z następnemi ratami. O ile płatnik nie przedstawi kwitu, usprawiedliwiającego opóźnienie i nie złoży na ręce przodowników należnej sumy, nastąpi zajęcie ruchomości, zasekwestrowane rzeczy będą wystawione po 14 dniach na licytację. Przodownicy będą upoważnieni do ściągania kar w wysokości 5% od sumy przypadającej daniny do zapłacenia przez danego płatnika. Ściąganie daniny podzielone będzie na cztery kategorje: do pierwszej kategorji należą przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, które nie wpłaciły dotychczas ani jednej raty; do drugiej należą te przedsiębiorstwa, które zalegają z ratami; do trzeciej lokatorzy, którzy zupełnie nie uiścili wpłaty na daninę; do czwartej ci z lokatorów, którzy zalegają z ratami daniny.

REDUKCJA LICZBY URZĘDNIKÓW. W centrali ministerstwa pracy i opieki społecznej w roku 1919 pracowało 400 urzędników, w r. 1920 zmniejszono tę liczbę do 240, w r. 1921 do 200 urzędników. W r. b. wskutek żądań ministerstwa skarbu nastąpiła dalsza redukcja o 20% tak, że od 1 maja liczba urzędników tego ministerstwa zmniejszy się do 160.

ODROCZENIE ZWOLNIENIA ROCZN. 1899 i 1900 W »Dzienniku ustaw« ogłoszono rozporządzenie, którego mocą odracza się termin zwolnienia żołnierzy wojska stałego: dla rocznika 1899 — do dnia 1 czerwca 1922; oraz dla części rocznika 1900, pobranej w czerwcu 1919 r. — do 1 września 1922.

NOWE BISKUPSTWO W POLSCE. Z Warszawy donoszą, że istnieje zamiar podzielenia diecezji kujawsko-kaliskiej, jako zbyt rozległej, na trzy biskupstwa z siedzibą we Włocławku, Częstochowie i Kaliszu. W Częstochowie istnieje już sufraganja.

NOWI KURATOROWIE SZKOLNI. Na posiedzeniu Rady ministrów zatwierdzono następujących kuratorów naukowych: w okręgu warszawskim, obejmującym województwa warszawskie, kieleckie i lubelskie, p. Grzegorza Zawadzkiego, w okręgu białostockim p. Pytlakowskiego, w okręgu poleskim p. Wolbecka i w okręgu pomorskim p. Kimmera.

UCZCZENIE PAMIĘCI MAŁACZEWSKIEGO. W Warszawie zawiązał się komitet celem uczczenia przedwcześnie zgasłego poety śp. Eugenjusza Małaczewskiego przez wzniesienie pomnika na jego mogile. W tym celu wystosowano gorący apel do społeczeństwa, przyczem odezwę podpisali: jen. broni J. Haller, A. Grzymała-Siedlecki, ppłk. rezerwy M. Dienstl-Dąbrowa, P. Chojnowski, I. Dygas, B. Gorczyński, K. Makuszyński, dr J. Mańkowski, adw. M. Sawicki, ppłk. Skokowski, ppłk. M. Wyrostek, Gustaw Wolff. Siedziba Komitetu: Warszawa, ul. Bracka 5. Tow. literatów i dziennikarzy.

ZJAZD ZRZESZEŃ WŁAŚCICIELI DOMÓW zakończył się w niedzielę w Warszawie. Po gruntownych referatach p. Drzewieckiego i posła Suligowskiego, którzy, podając przyczyny głodu mieszkaniowego, zgłosili szereg wniosków, zmierzających do rozbudowy miast, wyłoniła się chaotyczna i burzliwa dyskusja. W licznych przemówieniach zaznaczyła się niechęć do poruszania sprawy ruchu budowlanego i wogóle wszelkich spraw. Dominowała chęć jak najszybszego zniesienia ustawy o ochronie lokatorów. Nie brakło pogróżek, że jeśli kwestja podwyższenia komornego nie będzie załatwiona, to właściciele domów składają z siebie odpowiedzialność za wpływanie podatków, inkasowanie pieniędzy za wodę i inne pobory. Do zarządu związku na miejsce ustępujących powołani zostali pp. Cels Fabiani, Maksymiljan Fried, Aleksander Lednicki, Roman Pruszkowski, dr Juljan Wiśniowski i Tadeusz Holc.

PRZEMYŚL, 2 maja. (Zjazd dyrektorów gimnazjalnych okręgu przemyskiego. — Wiec inwalidów). Dnia 13 kwietnia odbył się w naszem mieście zjazd dyrektorów gimnazjalnych i seminarjalnych okręgu przemyskiego przy udziale p. dr M. Janellego, naczelnika departamentu szkolnictwa średniego i p. dr Jahnera, wizytatora. Zjazdowi przewodniczył dyr. Rychlik z Jarosławia. Dyrektor gimnazjum I w Przemyślu p. Skórski wygłosił referat »O klasyfikacji w szkole«. Po skończonych obradach ukonstytuował się wydział okręgu przemyskiego, w skład którego weszli: dyr. Skorski, przewodniczący: dyr. Ign. Rychlik, zastępca; dyr. Klecześki, skarbnik i prof. Maser, sekretarz.

W niedzielę, dnia 30 kwietnia odbył się w sali ratuszowej wiec inwalidów okręgu przemyskiego. Na wiec przybyli przedstawiciele władz wojskowych oraz posłowie sejmowi pp. ks. dr Kotula, dr Lieberman i dr Tarnawski. Referat o obecnym stanie sprawy inwalidów wygłosił p. Szerszeń, który na podstawie cyfr i faktów dowodził, że rząd polski nie dba o los inwalidów. Po referacie przemawiali p. Ziemiański z Ustrzyk, p. Biały a następnie posłowie Kotula, Lieberman i Tarnawski. Delegat organizacji inwalidów p. Kikiewicz z Warszawy atakował ostro rząd i posłów. W toku obrad wywiązała się dyskusja między del. Kikiewiczem a poszczególnymi posłami. Wiec uchwalił rezolucję z wezwaniem rządu, by ustawa inwalidzka została wykonana, oraz aby inwalidzi uzyskali należne im udogodnienia przy uzyskaniu koncesyj i możliwość pracy.

ZGON KSIĘDZA POLSKIEGO WE FRANCJI. W Fontainebleau zmarł proboszcz Jan Kalinowski, urodzony w Warszawie w r. 1845. Zmarły pozostawił w spadku papiery wartościowe, zdeponowane w Banque de France. Ewentualni spadkobiercy powinni wnosić należycie udokumentowane podania do M. S. Z.

KONGRES ASTRONOMÓW. Dnia 3 bm. otwarto w Rzymie w obecności króla i następcy tronu, oraz wielu dyrektorów rozmaitych obserwatorjów astronomicznych świata, zjazd Związków astronomicznych i geofizycznych. Z Krakowa — jak już donosiliśmy — bierze udział w tym kongresie dr Banachiewicz, dyrektor krakowskiego obserwatorjum astronomicznego.

ZGON MANUCHINA. W Moskwie zmarł b. minister sprawiedliwości za czasów caratu, S. Manuchin.

ZDERZENIE AUTOMOBILÓW W GENUI. Z Genui donoszą 4 bm.: Na ulicy w Nerwi zderzył się wczoraj samochód, w którym jechał syn rumuńskiego prezydenta ministrów Bratianu z automobilem angielskiej delegacji, w którym znajdował się Lloyd George z żoną i córką. Jedna osoba z pośród jadących, a

mianowicie żona Lloyda Georgea odniosła lekkie obrażenia.

ULEPSZENIE W RADJOTELEGRAFJI. Jeden z angielskich inżynierów dokonał wynalazku, zapewniającego tajemnicę rozmów radjotelegraficznych i uproszczenie w wołaniu o pomoc zagrożonych okrętów.

ZMARLI.

— Aleksander Grzybowski, artysta malarz, porucznik w. p., zmarł w Warszawie. Ur. w r. 1889 w Krakowie, kształcił się w krak. Akademji sztuk pięknych pod kierownictwem prof. Dębickiego. Poświęcił się głównie sztuce dekoratywnej. Wziął udział w walce Legjonów, z brygadą Hallera odbył szereg pochodów — wrócił z chorobą piersiową, która położyła kres młodemu życiu.

— Leopold Popiel, wicewojewoda stanisławowski i naczelnik wydziału prezydjalnego woj. stanisławowskiego, b. starosta i obywatel honorowy m. Tłumacza, zmarł 21 kwietnia w Tłumaczu w 67 r. życia.

— Kazimierz Żuławski, uczestnik powstania r. 1863, wł. dóbr w pow. limanowskim, umarł w Krośnie w 76 r. życia.

STAN ATMOSFERY. Państwowy Instytut meteorologiczny w Warszawie komunikuje 4 bm.: Obszar wysokiego ciśnienia utrzymywał się na południu Europy, natomiast niskiego ogarniał Anglję i morze Północne. W Polsce było na ogół dość pogodnie, z wyjątkiem wschodu i południo-wschodu kraju, gdzie pod wpływem depresji było pochmurno i padał deszcz.

W godzinach popołudniowych temperatura wahała się w granicach od 15 stopni (Kraków) do 17 (Poznań), na wschodzie zaś była znacznie niższa (Pińsk 8, Kiwerce 7).

Warszawa godz. 7: ciśnienie 749'1; temperatura +15'8, maximum +18; minimum +7'5; pochmurno; Kraków godz. 8: ciśnienie 761'3: temperatura +11'0, maximum +15'9; minimum +4'4; dość pogodnie.

Prognoza na piątek: Przeważnie pochmurno, cieplej, opady, wiatry z zachodu i północno-zachodu.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali: 2443 Dzieci szkoły Nr 1 w Sosnowcu; 2444 Bogu dziękując za szczęście Stanisław i Zofja Skurzyńscy, Warszawa 29 stycznia 1921; 2445 Pamięci ojca uczestnika powstania r. 1863, syn Marjan Turowski, Biesna; 2446 Zygmuntowi Śliwińskiemu z okazji imienin pracownicy wydz. VIII dyr. kolei państw.; 2447 i 2448 P. K. U. Biała-Bielsko; 2449 P. K. U. okręgu korpusu Nr V — wpłacając po 30.000 marek za cegiełkę.

PŁASZCZE NIEPRZEMAKALNE gotowe i na zamówienie A. BROSS, Kraków, Florjańska 44

NA ODBUDOWĘ SZPITALA ŻYDOWSKIEGO W KRAKOWIE złożyli w dalszym ciągu (wykaz VI.): Żydzi krakowscy w Nowym Jorku zamieszkali 685.728 Mkp.; R. A. 100.000 Mkp.; Adolf i Ernestyna Eisenbergerowie 80 tysięcy Mkp.; Berta Finsterowa ku uczczeniu bł. p. męża Aleksandra 50.000 Mkp., oraz ku uczczeniu teściowej bł. p. Jetti Finsterowej 50.000 Mkp.; Amalja Marsden z Bunzenheim 33.400 Mkp.; Bernard Lewkowicz 25.000 Mkp.; Spadkobiercy Juljusza Libana 20.000 Mkp.; Izydor Rosner 15.000 Mkp.; po 10.000 Mkp.: Emil Goldwasser, Hirsch Liebermann, Dr Dawid Hirsch, Szymon Rosner ku uczczeniu bł. p. Zofji Rosner; Drowie Rafałowie Landauowie w dzień urodzin ich syna bł. p. Tadeusza, Firma Natana Katznera Synowie, Drowie Józefowie Hirschowie z okazji urodzin córki Ireny, Bernardowie Immerglückowie z okazji urodzin wnuczki; po 5.000 Mkp.: Jakób Goldberg, Maurycy Lipschütz, Zygmuntowie Blonderowie zamiast wieńca na trumnę dyrektora bł. p. Aleksandra Osta, Michał Brauman ku uczczeniu kolegi bł. p. Adama Kaufmana, Henryk Schenker i O. G.; po 3.000 Mkp.: Salomon Banner, Liebermann i Markheim, oraz Markus Bornstein; po 2.000 Mkp.: Ignacy Bross, inż. Ignacy Menasche, Lazar Margulies i Fränkel, Amalja Buchenholzowa, Markus Berenhaupt; po 1.000 Mkp.: Samuel Rottenberg, Amalja Friedmann, Emilowie Hirschowie z okazji urodzin wnuczki, Baruch Margulies z Jasła, Leopold Taubmann, ku uczczeniu kolegi bł. p. Adama Kaufmanna Izak Mehl, Liza Kolczycka i Benjamin Rieser; po 500 Mkp.: Firma Rubinfeld i Singer, Estera Ohrenstein, Dr Dawid Rosenmann 300 Mkp.

Datki na odbudowę szpitala żydowskiego przyjmuje kasa Gminy izraelickiej w Krakowie. 2445

WŚRÓD DEKORACJI MIASTA W DNIU 3 GO MAJA wyróżniała się szczególnie wystawa sklepowa firmy M. PLESZOWSKIEGO. Na tle zieleni i barw narodowych w blasku kolorowych świateł unosił się orzeł biały nad wielkim obrazem Jana Styki »Polonia«. Należało by sobie życzyć, aby patrjotycznie usposobione kupiectwo krakowskie naśladowało ów piękny przykład właściciela domu meblowego, Maurycego Pleszowskiego. 2440

»VITA«, KRAKOWSKA FABRYKA WÓD MINERALNYCH w tabletkach, wyrabia tabletki wód mineralnych »Giesshübler«, »Hunyady«, »Franciszka Józefa«, »Emska«, »Vichy«, »Selterska«, »Karlsbadzka«, »Marienbadzka«, »Kissingen«, »Bilinska«, »Salvator«. Do nabycia we wszystkich aptekach, drogerjach, składach aptecznych itp. — Adres fabryki: Kraków, Rynek gł. 32.

TEATRY KRAKOWSKIE.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Ponieważ wszystkie miejsca na dzisiejsze przedstawienie »Ulicy dziwnej« Czyżowskiego są w zupełności wyprzedane, kasa bilety sprzedaje tylko na sobotę i niedzielę. [illegible] Dzisiejsze przedstawienie popołudniowe rozpoczyna się o godz. 3½.

W poniedziałek 8 bm. z racji święta dwa przedstawienia: popołudniu »Dzieje salonu« Wrzesińskiego, wieczorem »Horsztyński« w premjerowej obsadzie.

Wtorkowe (9 bm.) przedstawienie »Mizantropa«, przeznaczone dla młodzieży szkolnej, poprzedzi prelekcja [illegible]. Przedstawienie to rozpocznie się wyjątkowo o godz. 6¼.

OPERA I OPERETKA. Dziś w piątek operetka »Amor w śniegu« przedstawienie dla urzędników po cenach zniżonych. W sobotę po raz drugi »Urlop małżeński«, w którym ukazuje się znakomity artysta p. Dąbrowski, występujący gościnnie, [illegible] oklasków. [illegible] Winklera i Dobrowolskiego [illegible] wesołość na sali. W niedzielę po poł. »Baron Kimmel«.

Z TEATRU »NOWOŚCI«. Dziś w piątek z powodu generalnej próby z »Szału miłości«, teatr zamknięty. W sobotę 6 bm. premjera »Szału miłości«, operetki znakomitego węgierskiego kompozytora Akosza Buttikaya.

KONCERT EGONA PETRIEGO znakomitego pianisty, odbędzie się nieodwołalnie w niedzielę 7 bm.

BALE I ZABAWY.

RAUT NA DOM ODPOCZYNKU dla pracujących umysłowo odbędzie się dnia 6 bm. o godz. 8¼ wiecz. w sali Tow. Techn. (Straszewskiego 28). Część wokalną wypełnia: Śpiew p. Bigo, artystka opery, deklamacja p. Niewiarowicz, gra na skrzypcach p. Szaposznik. Po skończonym programie wokalnym rozpoczną się tańce. Bilety wstępu u wejścia w cenie 600 mk., akademickie 300 mk.

ZABAWĘ Z TAŃCAMI na kolonję wakacyjną VI Drużyny Harcerskiej urządza Koło przyjaciół tejże drużyny w sobotę 6 bm. w sali Towarzystwa lekarskiego o godz. 10 wieczór. Miłośników harcerstwa [illegible]. Bilety w księgarni [illegible].

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Piątek, 5 bm.: »Ulica dziwna«.
Sobota, 6 bm.: »Ulica dziwna«.
Niedziela, 7 bm. po poł.: »Pan obrońca«, wieczorem »Ulica dziwna«.
Poniedziałek, 8 bm. po poł.: »Dzieje salonu«, wieczorem »Horsztyński«.
Wtorek, 9 bm.: »Mizantrop«.
Środa, 10 bm.: »Ulica dziwna«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:

Piątek, 5 bm.: »Amor w śniegu«.
Sobota, 6 bm.: »Urlop małżeński«.

TEATR »BAGATELA«:

Piątek, 5 bm.: »Świderek«.

TEATR »NOWOŚCI«:

Piątek, 5 bm.: Teatr zamknięty.
Sobota, 6 bm.: »Szał miłości«.

TEATR MARJONETEK
(Plac Matejki 5).

Codziennie »Pan Twardowski« czyli »Hulaj dusza bez kontusza«, baśń w 6 obrazach.

Z sali sądowej

O AGITACJĘ KOMUNISTYCZNĄ.

Kraków, 5 maja.

Przed sądem przysięgłych w Krakowie rozpoczęła się wczoraj rozpisana na 8 dni rozprawa o zdradę główną, popełnioną przez agitację komunistyczną, szerzoną na zgromadzeniach przez dra Wodeckiego i towarzyszy. Rozprawa na wniosek obrony, a za zgodą prokuratorji, jest jawną. Przewodniczy r. Turowicz, wotują r. Baczyński i r. Kraus. Oskarża prokurator Sozański.

Na ławie oskarżonych zasiadają: dr Zygmunt Wodecki, lat 40, komisarz kolejowy, dr Bolesław Drobner, lat 38, chemik i kierownik firmy Drobner, Bolesław Bednarczyk, lat 25, ślusarz kolejowy, Samuel Blum recte Mandelbaum, lat 41, ajent handlowy i Michał Hofman, lat 45, metalowiec, urzędnik Kasy miejskiej dla chorych.

Oskarżonych bronią: dr Woźniakowski (dra Wodeckiego i dra Drobnera), dr Rosenzweig (Bednarczyka), dr Bross (Bluma) i dr Heski (Hoffmana).

Według aktu oskarżenia, obwinieni nawoływali na zgromadzeniach do nieposłuszeństwa i oporu przeciw zarządzeniom rządu i władz państwowych, do wywołania strajku powszechnego, do walk na szańcach i stawiania szubienic, wreszcie do wprowadzenia rządu rad robotniczych, tak zwanej dyktatury proletarjatu. W czasie, gdy związki zawodowe, grupujące się koło P. P. S., przygotowywały jeneralny strajk wszystkich pracowników w całej Polsce na dzień 1 marca 1921 roku, odbyły się 27 i 28 lutego w Krakowie dwa zgromadzenia, na których dr Drobner, dr Wodecki, Blum, Bednarczyk i Hoffman wygłaszali podburzające mowy, nawołujące do rewolucji. W podobny sposób przemawiali i agitowali oskarżeni i na szeregu innych zgromadzeń, które podaje akt oskarżenia.

Na wczorajszej rozprawie przewodniczący każe pozostać na sali tylko drowi Wodeckiemu, a innych oskarżonych odprowadzić do celi.

Następnie rozpoczął długą mowę dr Wodecki, twierdząc, że nie jest komunistą, a nie należy do żadnej partji, że nawet partje są złe. Agitacji bolszewickiej nie prowadził, a brał tylko udział w ruchu zawodowym, w którym widzi lepszą przyszłość Polski. Strajk jeneralny propagowany był przez partję PPS, a oskarżony, jako sekretarz Związku, musiał wykonać rozkaz popierania strajku.

Po przemowie dra Wodeckiego rozprawę odroczono do dnia dzisiejszego.

Z Sejmu

Warszawa, 5 maja (Tel. wł.) Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu, po faktycznych sprostowaniach ostatniej mowy posła Daszyńskiego co do sposobu uchwalenia konstytucji toczyła się dyskusja **nad expose premjera Ponikowskiego i min. Michalskiego.**

Pos. Witos zapatruje się bardzo krytycznie na ogólną politykę państwa, jak finansową gospodarkę min. skarbu. Rząd Ponikowskiego jest wynikiem niemożności stworzenia rządu parlamentarnego, co stanowi on w ten sposób, że w najważniejszych sprawach nie zajmuje żadnego stanowiska i uchyla się od wszelkiej odpowiedzialności [illegible] min. Skirmunta wogóle, a zwłaszcza w Genui. Traktat w Rapallo wytworzył **poważne dla państwa niebezpieczeństwo.** Rząd zajął niewłaściwe stanowisko wobec Węgier, zaś polityka prowadzi na kresach. W tej sytuacji z obecnym stosunków **nikt nie jest zadowolony.**

Minister Michalski [illegible] sięgnął po władzę dyktatorską, będzie [illegible] odpowiedzialności [illegible] gospodarczy [illegible] sprawy. **Stronnictwo mowcy widzi w postępowaniu rządu brak programu i celowości i nie może takiej polityki popierać.**

Poseł Głąbiński w kilku punktach przyłącza się do poglądów posła Witosa, uważając nieparlamentarny gabinet za nieodpowiedni dla Polski. Tu podkreśla kilkakrotnie konieczność sojuszu z Francją, wytyka min. skarbu zbytni optymizm [illegible] na konieczność przekroczenia budżetu z powodu podwyższenia płac oficjalnych [illegible]. Zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie podatki za mało przynoszą dochodu.

Poseł Wojdaliński oświadcza, że stanowisko jego wobec rządu jest życzliwe, dopóki ten rząd jest bezpartyjny.

Poseł ks. Adamski oświadcza, że stronnictwo jego nie bierze odpowiedzialności za obecny rząd.

Po przemówieniu posła Dubanowicza, odroczono posiedzenie na piątek o godz. 3 po południu.

Z Komisyj sejmowych

ODBUDOWA MIAST.

Warszawa, 4 maja (PAT). Na posiedzeniu połączonych podkomisyj skarbowo-budżetowej i miejskiej referent poseł Federowicz przedstawił wynik konferencji, jaka się odbyła w ministerstwie skarbu z p. Michalskim w sprawie odbudowy miast. Po referacie wywiązała się dyskusja. Podnoszono sprawę nałożenia na banki oraz przedsiębiorstwa rozrywkowe i kinoteatry **obowiązku budowania pomieszczeń własnych,** o ile instytucje dotyczące powstały po 1 stycznia 1918 r.

Dalej dyskusja rozwinęła się nad postanowieniami co do wywłaszczenia. Przedstawiciel ministerstwa sprawiedliwości wyraził zapatrywanie, że o wywłaszczeniu powinny orzekać władze administracyjne a nie sądy, potłuszono konieczność **unormowania specjalnego postępowania administracyjnego** w całej Rzeczypospolitej polskiej na wzór sądowego dla tych spraw związanych z wywłaszczeniem, o których mowa w projekcie, przyczem referent oświadczył, że zgodziłby się na powierzenie wywłaszczenia władzom administracyjnym, jeżeli w samej ustawie będzie zarządzone postępowanie dające **rękojmię sprawiedliwości na wzór sądowego.**

Dalszy ciąg obrad jutro.

PRZED OBJĘCIEM PRZEZ POLSKĘ G. ŚLĄSKA.

Opol, 4 maja. (PAT). W dniu dzisiejszym o godz. 5 po południu odbyło się tu pod przewodnictwem jenerała Leronda posiedzenie komisji międzysojuszniczej, celem **omówienia decyzji, którą ma wydać komisja w przedmiocie oddania odpowiednich części Górnego Śląska Polsce i Niemcom.** Komisja wręczyła pełnomocnikom polskim i niemieckim projekty do rozpatrzenia i wyrażenia zdania co do ewentualnych poprawek.

WYMIANA DOKUMENTÓW RATYFIKACYJNYCH MIĘDZY NIEMCAMI I POLSKĄ.

Berlin, 3 maja (PAT). Ogłoszono następujący komunikat urzędowy: W dniu 27 kwietnia zostały wymienione w Paryżu między ambasadą niemiecką a poselstwem polskiem **ratyfikowane dokumenty traktatu,** zawartego między Polską, Niemcami a Wolnem Miastem Gdańskiem w sprawie komunikacji przez Prusy Wschodnie. Traktat ten z dniem 27 kwietnia wszedł w życie. Parlament niemiecki ratyfikował tę umowę w dniu 12 lipca 1921 r. Ratyfikacja tego dokumentu ze strony Polski nastąpiła w dniu 24 kwietnia br. Wobec tego wymiana dokumentów ratyfikacyjnych mogła nastąpić dopiero teraz.

O POZOSTAWIENIE WOJSK AMERYKAŃSKICH W NADRENJI.

Eilwese, 4 maja. (PAT). Z Waszyngtonu donoszą, że państwa koalicyjne zwróciły się do Stanów Zjednoczonych o **pozostawienie wojsk amerykańskich w Nadrenji,** a to celem **utrzymania jedności frontu sprzymierzonych po dniu 31 maja.**

SZCZEGÓŁY WARUNKÓW FRANCJI.

Paryż, 4 maja. (PAT). Rada ministrów uchwaliła, że delegacja francuska w Genui zaproponuje kilka drobnych zmian. Rada ministrów postanowiła jednogłośnie, aby Francja **przystąpiła do paktu pokojowego z tym zastrzeżeniem, że także i Rosja do niego przystąpi.** Rosja ma się zobowiązać do **nieatakowania swoich sąsiadów na przeciąg lat 10-ciu oraz do uznania na przeciąg lat 10-ciu granic ustalonych układem wersalskim,** którego Rosja nie podpisała. Także ma być w pakcie **wyraźnie zastrzeżone, że nie narusza on niczem sankcji przysługujących aljantom według układu wersalskiego,** na wypadek, gdyby Niemcy nie wypełniły swoich zobowiązań. Pakt pokojowy ma dalej wyraźnie uznać **międzynarodowe umowy,** wykluczające wszelki powrót na tron rodziny Habsburgów albo Hohenzollernów. Dalej nie powinien układ pokojowy sprzeciwiać się definitywnym układom, które zostały zawarte przez pewne mocarstwa. Dotyczy to **zarówno układu francusko-belgijskiego, jak i układu polsko-francuskiego** i układu małej ententy. Dalej ma pakt pokojowy nie nakładać na państwa, które go podpiszą, żadnych innych zobowiązań co do rozbrojenia, jak tylko te, które zawiera artykuł 8-my układu o Lidze Narodów.

STANOWISKO HOLANDJI I SZWAJCARJI.

Bruksela, 4 maja. (PAT). „Libre Belgique" podaje, iż niektóre państwa, jak **Holandja i Szwajcarja** wobec istnienia **bloku francusko-belgijskiego mają zmienić swe stanowisko** wobec memorjału, **posiadają bowiem identyczne z francuskimi i belgijskimi interesy w Rosji.**

POWRÓT MILLERANDA.

Paryż, 4 maja (PAT). Prezydent Millerand wyjechał dziś z Tunisu w drogę powrotną do Francji.

GWAŁTOWNE SCENY W SEJMIE PRUSKIM

Berlin, 4 maja. (PAT). W sejmie pruskim przyszło dziś przed południem zaraz na początku posiedzenia do **gwałtownych starć.** Przed przejściem do porządku dziennego wstąpił na trybunę mowca komunistyczny i **zaprotestował przeciw obstawieniu sejmu przez policję.**

Różne wiadomości polityczne

KONFERENCJA KOLEJOWA W GDAŃSKU.

Dnia 5 b. m. odbędzie się w Gdańsku konferencja kolejowa polsko-gdańska w sprawie komunikacji kolejowej przez Niemcy.

KOMUNIŚCI W RĘKACH POLICJI. Z Warszawy telefonują nam: Wśród aresztowanych w dniu 1 maja komunistów, znajduje się kilku wybitnych przewodników tego ruchu w Polsce oraz szereg wysłanników z Moskwy. Niektórzy z nich oddawna byli poszukiwani przez władze polskie i dopiero w dniu 1 maja udało się policji aresztować ich i oddać w ręce prokuratorji.

KRWAWE ZAJŚCIA 1 MAJA. Z Moguncji donoszą: W czasie manifestacyj ulicznych, jakie się odbywały w mieście z okazji 1 maja, samochód amerykański wjechał w środek publiczności. Wskutek nieporozumień, jakie wynikły przy tem wydarzeniu, manifestanci zaatakowali oficerów amerykańskich, znajdujących się w samochodzie. Jeden oficer amerykański został ranny, szofer zaś, prowadzący samochód — zabity.

Z Rzymu donoszą: W dniu 1 maja na prowincji przyszło do licznych starć między faszystami a socjalistami. Po obu stronach są zabici i ranni. W Perugji w czasie walk ulicznych był 1 zabity, 3 rannych. W Brindisi jeden zabity i 1 ranny. W Palermo 13 rannych, w Navarze 1 zabity a 3 rannych, w Bolonji 3 faszystów rannych, w Imoli 3 osoby ranne.

ARESZTOWANIE KOMUNISTÓW W PARYŻU. Z Paryża donoszą 4 bm.: Na wniosek ministerstwa marynarki aresztowała policja trzech komunistów, w tem jedną kobietę, którzy wykradli z arsenału marynarki poufne tajne dokumenty oraz dokumenty o ruchach eskadry śródziemnomorskiej w czasie podróży prezydenta i papiery te przesłali do Moskwy.

ROZRUCHY GŁODOWE. Jak dzienniki łotewskie donoszą, na Kaukazie rozwinęły się poważne ruchy powstańcze na tle głodowem. Szczególnie silne wrzenie zaznacza się w republikach kabardyńskiej i dagestańskiej. Głód przybrał na Kaukazie również wielkie rozmiary, jak i w najciężej dotkniętych okolicach nadwołżańskich.

Dział ekonomiczny

* WALNE ZGROMADZENIE »POLSKIEGO GLOBU«. Dnia 22 kwietnia 1922 roku odbyło się w sali Izby handlowej i przemysłowej walne zebranie Spółki akcyjnej »Polski Glob«, na którem między innemi uchwalono podwyższenie kapitału zakładowego o 50 miljonów Mkp., to jest do 150 miljonów Mkp. Subskrypcja podwyżki kapitału jest prawie w całości zabezpieczona przez angielską instytucję finansową (Anglo-Austrian-Bank). Do rady zawiadowczej weszli reprezentanci tej grupy, oraz przedstawiciel światowej firmy spedycyjnej Caro et Jellinek, pracującej przeważnie bądź to we własnych filjach, bądź przez biura, należące do koncernu na zachodzie i południu Europy.

Zapewniwszy sobie współpracę wybitnych fachowców zachodu, przygotowuje się »Polski Glob« S. A. tem usilniej do podjęcia ruchu tranzytowego między zachodem a Ukrainą i Rosją. W połączeniu z relacjami, które »Polski Glob« do tychczas szczęśliwie pielęgnuje, otwiera się dla tego towarzystwa dalsze owocne pole działania.

Prezydjum nowej Rady zawiadowczej stanowią nadal pp.: Władysław Zeleński, jako prezes, oraz dr Tadeusz Starzewski i Juljusz Hermann, jako wiceprezesi.

W pierwszych dniach maja przenosi »Polski Glob« biura zarządu do nowo wybudowanego lokalu we własnej realności przy ulicy Andrzeja Potockiego l. 3, a w realności, równie własnej, ulica Wolska 20, pozostaje nadal: zarząd składów, dział techniczny, warsztaty i garaże.

* BOGACTWO GAZU ZIEMNEGO W KROŚNIEŃSKIEM. Z Krosna donoszą, że w pewnych szybach ujęto produkcję gazu z wypływem 25 metrów kubicznych na minutę, co dowodzi, jakie bogactwo gazu ziemnego spoczywa w Krośnieńskiem.

WARSZAWSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA (4 maja). Żyto 14.400, mąka żytnia według próby franco Warszawa 18.000, mąka żytnia 70% 20.300, otręby żytnie 10.300, rzepak franco Warszawa 27.500, jęczmień browarniany franco Warszawa 13.400, żyto franco Warszawa 14.500, owies 13.500—13.750—14150, łubin niebieski 8700.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Dla obcych walut i dewiz usposobienie nieco słabsze. Marka niemiecka w obrotach przekazowych straciła ½ punktu, korona austr. 0'01. Dolary szacowano niżej o 50 punktów, franki francuskie o 15, szwajcarskie i belgijskie o 10, reszta bez zmiany.

Dział papierów przemysłowych i handlowych nie wykazuje ożywienia. Robiono niewiele zaledwie siedmioma gatunkami po kursie utrzymanym lub nieco słabszym. Z akcyj bankowych kupowano Powszechny Kredytowy po 375, papiery procentowe bez ruchu.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej
z dnia 4 maja 1922

	ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Bank Hipoteczny	825'—	875'—
Bank Małopolski	650'—	725'—
Ziemski Bank Kredytowy	550'—	600'—
Powsz. Bank Kredytowy	350'—	400'—
Transakcja		375'—
Akc. Bank Związkowy	650 —	700'—
Bank ziem dla kresów Łańcut	600'—	700'—
Bank Kredytowy w Warszawie	3000'—	3200'—
Polskie Tow. handlowe	625'—	725'—
Transakcja		680'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	225'—	275'—
»Polski Glob«	750'—	850'—
Żegluga Polska	300'—	350'—
Zieleniewski	6500'—	6800'—
Transakcja	6500'—	6800'—
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań	2450'—	2600'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1250'—	1300'—
»Trzebinia« fabr masz. i narz. roln.	1900'—	2000'—
Zakłady amun. »Pocisk«	750'—	850'—
Transakcja		800'—
»Automotor« fabryka samoch.	1100'—	1200'—
Fabr. Portland Cementu Szczakowa	17000'—	18000'—
»Górka« fabryka cementu	5800'—	6200'—
Transakcja		6000'—
Sierszańskie Zakł. górn.	6500'—	6800'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	5800'—	6200'—
Polska Nafta	2000'—	2100'—
»Oikos«	5600'—	6000'—
»Pezet« Powsz. zakł. bud	900'—	1000'—
Transakcja		950'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	3800'—	4000'—
»Krakus« Zjed. fabr. przetw. wysk.	2850'—	3050'—
Transakcja		2950'—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	4500'—	5000'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	3200'—	3400'—
Transakcja	3250'—	3300'—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki kup.	czeki sprz.
Dolary St. Zjed.	3900'—	4000'—	3900'—	4000'—
Dolary kanad.	3700'—	3900'—	3700'—	3900'—
Franki franc.	350'—	365'—	360'—	370'—
Franki belgijskie	315'—	330'—	320'—	335'—
Franki szwajc.	770'—	790'—	770'—	790'—
Funty szterl.	17500'—	18000'—	17500'—	18000'—
Marki niemieckie	13'25	14'25	13'25	14'25
Transakcja			14'—	13'95
Korony austr.	0'49	0'51	0'49	0'51
Transakcja			0'50½	0'50'35
Korony czeskie	77'—	79'—	78'—	80'—
Transakcja			79'75	79'50
Korony węgierskie	5'—	5'25	5'—	5'25
Lei rumuńskie	23'—	25'—	24'—	26'—
Liry włoskie	200'—	220'—	200'—	220'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (4 maja). Waluty: Dolary Stanów Zjedn. trans. 3970—3995—3980, sprzedaż 4000, kupno 3960, kanadyjskie trans. 3890.

Czeki: Gdańsk trans. 13'80—13'67½, sprzedaż 13'85, kupno 13'45, Belgja trans. 335—334'50, sprzedaż 336'50, kupno 332'50, Berlin trans. 13'70—13'90—13'65, sprzedaż 13'85, kupno 13'45, Londyn trans. 17.700—17.850—17.775, sprzedaż 17.875, kupno 17.675, Nowy York trans. —, sprzedaż 4000, kupno 3960, drobne sprzedaż 3980, kupno 3940, Paryż trans. 363'50—366'50—364'75, sprzedaż 336'75, kupno 362'75, Praga trans. 78—79'50, Szwajcarja trans. 792'50—795, sprzedaż 792, kupno 784, Wiedeń trans. 50'50—50, sprzedaż 50'50, kupno 49'50.

Miljonówka trans. 2375, sprzedaż 1950, kupno 2015. 4½% Tow. kred. ziem. za 100 marek trans. 60'75—60'50, sprzedaż 62'75, kupno 60, 5% Warszawy trans. 270, sprzedaż 273, kupno 268, Oblig. Warszawy z 1915 i 1916 trans. 235—232, z 1917 r. markowe trans. 136.

Akcje: Bank dyskontowy 3600—3700—3650, Bank handlowy 4800, Bank zachodni 2150, Bank dla handlu i przemysłu w Warszawie —, Gosławice 15.000, Bank kredytowy w Warszawie 3400—3500, sprzedaż 3250, kupno 3350, Warsz. Tow. fabryk cukru 34.400, Firley 1000, Drzewny przemysł i handel 1650, Warsz. Tow. kopalń węgla i zakł. hutn. 29.500, Lilpop Rau Loewenstein 3825, Ostrowieckie zakłady 7800, Ortwein Karasiński 1125, Rudzki i Ska 2550—2500—2525, Starachowice 6000—5925, Modrzejów 4200—4375, Zakłady żyrardowskie 731—721, Borkowski 1575—1625, Bracia Jabłkowscy 1800—1850, Warsz. Tow. transportu i żeglugi 2025, Polska nafta 2050.

GIEŁDA WIEDEŃSKA (4 maja) Amsterdam 3152'50, Zagrzeb 29'12, Belgrad 116'28, Berlin 28'20, Bruksela 687'50, Budapeszt 10'57, Chrystjanja 1519, Kopenhaga 1748'75, Londyn 36.375, Madryt 1368'75, Medjolan 435'70, Nowy York 8194, Paryż 749'50, Praga 159'40, Sofja 59'95, Sztokholm 2180'50, Warszawa 203—207, Zurych 1586'25, dolary 8144, belgijskie 685'50, bułgarskie 58'95, duńskie 1738'25, angielskie 36.375, francuskie 747'50, holenderskie 3142'50, włoskie 435'70, jugosłowiańskie 115'88, norweskie 1514, polskie 200—204, rumuńskie 57'44, szwedzkie 2098'50, szwajcarskie 1581'25, hiszpańskie 1253'75, czeskie 159'15, węgierskie 10'62.

Renta majowa 150, austr. renta koronowa 150, renta lutowa 160, węg. renta koronowa —, losy tureckie 40.500, priorytety kolei południowej 50.000, Angloback 18.690, Bankverein 6230, Bodenkredit 14000, austr. Zakład kred. 7475, Bank depozytowy 3170, Laenderbank 18.020, Merkury 4850, Unionbank 6075, Bank obrotowy 3210, Živnostenska 69.800, Kolej północna 409.000, Lwów-Czerniowce 56.000, Koleje austrjackie 124.300, Kolej południowa 36.300, Alpiny 79.100, Berg und Huetten 147.000, Krupp 76.500, Huta Poldi 62.400, Praskie Tow. przem. żel. 126.000, Rima 48.000, Skoda 70.000, Zieleniewski 14[illegible], Apollo 51.800, Fanto 101.000, Karpaty 142.000, [illegible] —, Schodnica —, Siersza 14.000.

Zamknięcie giełdy: Praga 1'59½, Zagrzeb 29 1/8, Budapeszt 10'58, Warszawa 203, Włochy 436, Bukareszt 57'50, Londyn —, Nowy York 8200, Paryż 750, Szwajcarja 1585, Berlin 28, Holandja 3150.

GIEŁDA PRASKA. (4 maja). Berlin 17'60, Warszawa 117'50—137'50, marka niemiecka 17'60, marka polska 117'50—137'50.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (4 maja). Berlin 1'75, Holandja 198'60, Nowy York 517, Londyn 2294, Paryż 47'30, Medjolan 27'55, Praga 10'05, Budapeszt 0'66, Zagrzeb 1'80, Bukareszt —, Warszawa 0'13, Wiedeń 0'06¼, austr. korona stempl. 0'06½.

Zamknięcie giełdy: Berlin 175, Holandja 198'70, N. York 516, Londyn 2297, Paryż 47'30, Kopenhaga 110, Sztokholm 131, Chrystjanja 95'25, Madryt 80'40, Buenos Aires 185'50, Praga 10'05, Budapeszt 0'67, Warszawa 0'13, Wiedeń 0'06¾, korona austr. stemplowana 0'06½.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. Z Warszawy telefonują nam. Na czarnej giełdzie tendencja bez zmiany. Notowano dolary 3970, franki francuskie 375, marki niemieckie 14'10, funty szterlingi 17.700, 100 rubli złotych 201.000 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
NAKŁADEM
WYDAWNICTWA „NOWEJ REFORMY".
Spółki z ogr. odp.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.

†

Jerzy Borys Altvater

pułkownik W. P., były dowódca 13 brygady artylerji, uczestnik bitwy pod Kaniowem, odznaczony Krzyżem Walecznych

przeżywszy lat 40, zmarł w Kobierzynie dnia 4 maja 1922 roku.

Zwłoki przewiezione będą do szpitala okręgowego przy ulicy Wrocławskiej.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 7 bm. ze szpitala na cmentarz Rakowicki o godzinie 3 po południu. — Pogrążeni w głębokim smutku na ten smutny obrzęd zapraszają Krewnych i Znajomych

ŻONA i SYN.

MŁODSZEMU ZDEMOBILIZOWANEMU OFICEROWI LUB PENSJONOWANEMU URZĘDNIKOWI ODDA
ZASTĘPSTWO
światowe przedsiębiorstwo kąpielowe w Słowaczyźnie. Oferty najpóźniej do 10 maja do biura ogłoszeń »Ruch«, Kraków, ulica Szczepańska l. 9, pod: »Piszczany«.

Dr F. SOMMER
Biuro prawne dla spraw polskich i tłumaczeń polsko-niemieckich.
GDAŃSK, PROMENADEGASSE 6.

WOBEC UMIESZCZENIA W »N. REFORMIE« i innych czasopismach z dnia 2 maja b. r. notatki w dziale »Nadesłane«, w której Izydor Lindenbaum, ul. Sebastjana 12, współwłaściciel firmy »Leopold Beitel«, oświadcza, że długów, przezemnie rzekomo zaciąganych, nie płaci, zmuszona jestem podać do publicznej wiadomości, że jest to rozmyślny fałsz, zmierzający widocznie do wymuszenia odemnie ustępstw w toczących się rokowaniach rozwodowych, w którym to celu Izydor Lindenbaum nie waha się przed rzucaniem kłamliwych i perfidnych oszczerstw na bezbronną kobietę. — Żona Izydora LINDENBAUM z domu ARATEN. 2426

Klara Aleksandrowicz
Dr Henryk Feil
zaręczeni w kwietniu.
GORLICE. CHRZANÓW.

W NOCY Z 2 NA 3 MAJA w drodze z Warszawy do Krakowa pociągiem pospiesznym, ZGUBIONO PASZPORT, wystawiony przez konsulat polski w Wiedniu z dnia 18 kwietnia b. r., opiewający na 1 rok na nazwisko **Abraham Seinfeld,** zamieszkały w Wiedniu. Łaskawy znalazca zechce takowy oddać u portjera w hotelu Saskim przy ul. Sławkowskiej.

Zwracam uwagę na to, że **nie płacę żadnych długów, robionych przez moją żonę z domu Aratten.**

Izydor Lindenbaum
ULICA SEBASTJANA L. 12

Dr med. W. WEISSGLAS
b. asystent Uniw. Jagiell., ordynuje w chorobach wewnętrznych specjalnie: **serca, nerek i przemiany materji** (podagra, cukrzyca i t. p.). Własna pracownia do analiz lekarskich. KRAKÓW, ULICA ŚW. GERTRUDY L. 2, TELEF. 1130. (Koło głównej poczty). 2194 6

Dra ZIFFERA ZAKŁAD WODOLECZNICZY
I SANATORJUM, GRÄFENBERG koło Freiwaldau na Śląsku
2125 Kierujący lekarz: Radca zdrowia Dr Henryk Boral. 4 13
Otwarte od 15 kwietnia 1922.

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Nr 1 o g. 0·14 posp. do Lwowa; Nr 603 o g. 5·20 posp. do Krzyżowa i Zagórza; Nr 6103 o g. 5·40 posp. do Zakopanego i Rabki; Nr 721 o g. 7·05 osob. do Lublina przez Rozwadów i Rzeszowa; Nr 221 o g. 7·50 osob. do Bochni; Nr 1411 o g. 8·26 osob. do Wieliczki; Nr 6101 o g. 9·00 posp. do Zakopanego; Nr 409 o g. 9·20 posp. do Lwowa; Nr 21 o g. 10·10 osob. do Lwowa; Nr 611 o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; Nr 1213 o g. 13.25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza; Nr 1413 o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia; Nr 6213 o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; Nr 225 o g. 14·35 osob. do Tarnowa; Nr 723 o g. 18·50 osob. do Lublina przez Rozwadów; Nr 222 o g. 19·25 osob. do Tarnowa; Nr 23 o g. 19·55 osob. do Lwowa; Nr 1415 o g. 20·25 osob. do Wieliczki; Nr 613 o g. 20·55 osob. do Nowego Sącza przez Tarnów.

Nr 1216 o g. 22·10 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza; Nr 25 o g. 23·10 osob. do Lwowa; Nr 4 o g. 0·35 posp. do Warszawy; Nr 16 o g. 5·10 osob. do Warszawy; Nr 24 o g. 6·00 osob. do Piotrowic; Nr 206 o g. 6·05 posp. do Piotrowic (Pragi, Wiednia, Paryża); Nr 2 o g. 6·42 posp. do Warszawy; Nr 12 o g. 10·20 osob. do Warszawy; Nr 26 o g. 11·40 osob. do Piotrowic; Nr 113 o g. 13·35 osob. do Trzebini; Nr 212 o g. 14·45 osob. do Piotrowic; Nr 212 o g. 17·00 osob. do Warszawy przez Dęblin; Nr 122 o g. 17·40 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; Nr 14 o g. 19·35 osob. do Warszawy; Nr 410 o g. 21·45 posp. do Poznania; Nr 6 o g. 23·00 posp. do Warszawy.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: województwa od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie**, ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat**, plac Wszechświata L. 3, tel. 48; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Izba skarbowa**, ul. Helclów L. 2, tel. 126; godziny przyjęć: prezes od 12—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 9—1. **Dyrekcja kolei państwowych**, plac Matejki L. 12, tel. 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja poczt i telefonów**, ul. Wielopole L. 2, tel. 87; godz. urzęd.: od 8—3; przyjęcia stron w kancelarji od 9—12 i 3—6, w niedziele od 9—11. **Dyrekcja policji**, ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 20 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1292). **Muzeum narodowe**, Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich**, ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki**, ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich**, ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe**, ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych**, pl. Szczepański L. 1, otw. codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp.

Biura ogłoszeń kupna i sprzedaży.

Koncesjonowane Biuro kupna i sprzedaży nieruchomości. Dom dla handlu i przemysłu **Władysława Kopaliński**, Zwierzyniecka 1. 22, posiada każdego czasu duży wybór realności, majątków, ziem i t. p.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Ogłoszenia i reklamy kolejowe **„Ruch"**, S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa"**, Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Biuro ogłoszeń i reklamy „Przyjaciel" **Jan Stańczak**, Dębniki, ul. Madalińskiego 18.

„Lot", Szewska 13. Ogłoszenia miejscowe, krajowe i zagraniczne.

Biuro ogłoszeń i wszelkiej reklamy **Feliks Statter**, Grodzka l. 13, telefon 1.354.

Ogłoszenia do pism całego świata projektuje i przyjmuje Biuro reklamy prasowej **„Promień", Kraków, Rynek gł. 30.**

Fabryki.

Zjednoczone fabryki tutek i bibułek **Bołdowski, Herliczka i Wołoszyński**, Spółka z ogr. odp.

Fabryka lin konopnych i wszelkich wyrobów powroźniczych Stanisława Wałkowińskiego, ul. Lelewela 11. Firma powyższa nie posiada filji ani sklepu a znajduje się tylko w Dz. XII. przy ul. Lelewela 11.

Fabryka octu spirytusowego, musztardy, synapizmów, konserw, oraz tłoczarnia olejów, **Saklenz i Syn**, Zwierzyniec, ul. Król. Jadwigi.

Zakłady przemysłowe **„Industrja"** Spółka z ogr. odp. Biuro Kapucyńska 7, tel. 2541. Własne zakłady.

Wytwórnia witraży i zakład oszkleń. Kraków, Rzeźnicza 112.

Wytwórnia luster i szlifiernia szkła. Kraków, Aleja Mickiewicza 23.

Małopolska wytwórnia mebli i blaszanych **„A. Pegorzelskiego"**, ul. św. Łazarza 16.

„Zorja", fabryka świec, wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Pracownia wózków **J. Botwin**, Florjańska 30 — wózki dziecięce oraz gumy.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczenie, pralnie i farbiarnie „Tęcza-Wisła-Lilija", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Chemiczna pralnia i farbiarnia **Franc. Kębenka.** — Wykonanie w 6 godzinach. Centrala: ul. Grzegórzecka l. 30. Filje: ul. św. Jana l. 26 — ul. św. Sebastjana l. 11.

Przyjmuje do farbowania i chem. czyszczenia w przeciągu 6 dni. — **I. Schmausowa**, ul. Grodzka 71, (naprzeciw hotelu Royal).

Kino.

Kino pouczające w gmachu Muzeum przemysłowego, Smoleńsk l. 9; przedstawienia we wtorki, czwartki i niedziele.

Kino „Opieka", ul. Zielona l. 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch"**, S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Bździaszek**, Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Pierwszorzędna perfumerja **„Alka"**, Szczepańska 7, poleca najwykwintniejsze perfumy, kremy, mydła krajowe i zagraniczne.

Powszechnie znana perfumerja **Leszkiewicz i Ska**, plac Szczepański 2, poleca kosmetyki, perfumy pierwszej jakości po cenach przystępnych. — Skład przyborów sportowych.

Materjały tekstylne z składy kraw. konfekcja i galanterja.

Skład płócien i bielizny gotowej męskiej, damskiej i dziecięcej **Zofja Bujanowska**, ul. Sławkowska l. 19.

Wytwórnia krawatek „Mery" ul. Szpitalna 20, I piętro.

Kojtasz i Wolkowicz, Podwale 5, firma pierwszorzędna, artystyczne wykonanie wszelkiego rodzaju ubiorów męzkich i damskich, znakomici przykrawacze — robotnicy pierwszej klasy — wykonanie punktualne — przejezdnym wykonanie w przeciągu 24 godzin.

Związek krawców i krawczyń, Mikołajska 13, Telefon Nr 3037. Zamówienia wykonuje solidnie o 30% niżej cennika.

„Szyk", pierwszorzędny Zakład krawiecki, damski i męski **M. Cissera**, Florjańska 36, 1 p., na lewo.

Magazyn konfekcji damskiej oraz skład futer **M. Reismana i H. Fiaka**, plac Dominikański 2, I p., poleca najnowsze modele zagran. w płaszczach i kostjumach damskich. Własna pracownia.

Płaszcze (raglany) nieprzemakalne, gotowe i na zamówienie. — **A. Bress, Florjańska 44.** Rok założenia 1872.

Dom towarowy B. Brettnera, Kraków, Rynek 13, poleca kapelusze, fulary, jedwabie oraz wykwintną bieliznę. Ceny przystępne.

Pracownia i magazyn obuwia **Józefa Palonka**, ul. Zwierzyniecka 5.

„Zelownia" krakowskiej fabryki obuwia Inż. Drobniak i Ska, Czarnowiejska 70, naprawia obuwie na poczekaniu.

Firma H. Weinmann, Starowiślna 6 — w wielkim wyborze obuwie męskie luksusowe, jakoteż bielizna męska i damska, kapelusze, krawatki i t. d. Ceny konkurencyjne.

Solidna firma **Gizela Brand**, Starowiślna 6 — na sezon letni parasolki w różnych fasonach i najmodniejszych kolorach, oraz wykwintne lakierki po cenach przystępnych.

Fabryczny skład i pracownia kapeluszy damskich i męskich **Ludwika Kreislera**, ul. Florjańska 23.

Przedsiębiorstwa handl. i przemysłowo techniczne i transportowe.

Towarzystwo handlowo-komisowe **„Stella"** Sp. z ogr. odp., ul. Zwierzyniecka 7.

Powszechne Towarzystwo handlowe Spółka zarejestr. z ogr. odp., ul. Zwierzyniecka l. 6. tel. 2183. Export, import, oraz hurtowna sprzedaż towarów kolonjalnych.

Dom przemysłowo-handlowy **Jan Wróblewski**, Rynek gł. 37.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Ryngraf"**, S. A., Sławkowska l. 11.

Zakłady przemysłowe **„Tęcza"**, Spółka z ogr. por., Kraków, Czarnowiejska 72, polecają baterje kieszonkowe do lampek elektrycznych z marką „Błysk".

Zakład instalacyjny dla wodociągów, gazu, ogrzewania. **Julian Tokar**, ul. św. Jana 10. Telefon Nr 574.

Centralne Biuro spedycyjne **W. Bujański**, Kraków, Potockiego 9, telefon 3218 i 19.

Biuro spedycyjne **H. Mendelsohn**, plac Dominikański 1, telefony 86 i 2056.

Spedycyjno - transportowa i handlowa S. A. **„Wawel"**, ul. Potockiego l. 9, Telefon 3426. Zastępstwa we wszystkich większych miastach w Polsce i zagranicą.

Restauracje, kawiarnie, cukiernie.

Restauracja „Stary Teatr" wydaje obiady od godz. 12 w południe do godz. 5 po południu. Gabinety dla zebrań towarzyskich. — Lokal otwarty po teatrze. Miejsce spotkania elity towarzystwa.

„Gastronomja" (dawniej A. Suski), **plac Dominikański 7.** — Bufet znakomity, kuchnia doborowa.

Restauracja uchodźców z kresów, ul. Sławkowska 30; obiady z 2 dań 180 mk, kolacja z 2 dań 200 mk. Oprócz tego obiady i kolacje à la carte po cenach przystępnych. — Przy obiedzie i kolacji przygrywa koncertowa orkiestra **bałałajek.**

Bufet **firmy A. Hawełka**, Rynek główny, poleca: wszelkiego rodzaju zakąski, zimne i gorące, porter żywiecki, piwo jasne 14%, zawsze na składzie. Lokal otwarty od 8-mej rano do 10 tej wieczór.

Kawiarnia Centralna **Bolesława Górskiego**, Kraków, Dunajewskiego 1, wydaje obiady od g. 12 do 5 po połudn. — Gabinety z pianinem, urządzone stylowo dla zebrań towarzyskich. Bufet obficie zaopatrzony.

Fabryka cukrów, herbatników i czekolady, wyrób ciast i tortów, **Józef Siermontowski**, Bracka 7. Ceny przystępne, towar pierwszorzędny.

Różne.

Właściwe źródło nabycia wszelkich maszyn do pisania i przyborów do tychże niedoścignionej jakości. Rok założenia 1902. Telefon Nr 32-88. **Ludwik Akszman**, ul. Szewska 10.

Maszyny do pisania i telefony nowe i używane — dostarcza i naprawia firma **„Royal"**, Kraków, Florjańska 49, Telefon 1577.

Józef Leiblowicz, Rynek główny l. 11. — Skład przyborów dentystycznych.

Wytwórnia „Papyrus", ulica Gołębia l. 5, wykonuje **księgi handlowe**, szanony, teczki, zeszyty dla biur i banków.

Antykwarjat artystyczny „Tradycja", ul. Straszewskiego 27, tel. 596 — starożytne meble, porcelana, dywany, malaty, obrazy, grafika, brązy i t. d. Otwarty w dnie powszednie od 10—1 i od 3—5.

Zakład tapicersko - dekoracyjny, magazyn mebli i wyrób kołder **A. Rybiński**, Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienie, poleca **Hurtownia** ul. Gołębia 5, od 9—1 i od 3—6.

Dywany strzyżone, kilimy własnego wyrobu poleca **Mückenbrunn, Krakowska 39.**

Zegarmistrz **Meisel**, Sławkowska 16, zegarki, biżuterja. — Kupuje zęby sztuczne, platynę, brylanty, oraz wszelką biżuterję.

„Philatelia", Rynek gł. 9. — Kupno i sprzedaż pocztowych znaczków krajowych i zagranicznych.

Handel żelazno - galanteryjny i przyborów kuchennych **Antoni Steciak**, ul. Zwierzyniecka 15.

Szkoły.

Prawdziwa uczelnia pisania na maszynach systemem 10-palcowym, **Ludwik Akszman**, Szewska 10.

Dyplomowana szkoła kroju damskiego **„Le Grand Chic"**, ulica Sławkowska 23, wydaje wszelkie formy.

Pierwszorzędna konces. wyższa **szkoła kroju i szycia Józefy Zabielskiej**, ul. św. Krzyża l. 7. Kursa kroju 1 i 15 każd. miesiąca.

Szkoła kroju i szycia **„Józefina"** ul. Długa 11. Kursa kroju rozpoczynają się 1 i 15 każdego miesiąca.

Wynajm i naprawa samochodów.

Spółka **„Samochód"**, Kapucyńska 7, tel. 2541, wynajmuje samochody na tury po cenach najtańszych.

„Wulkanizator", zakład wulkanizowania gum automobilowych. Zwierzyniecka 23. **Wynajem samochodów.**

Inteligentna panna, z wykształceniem seminaryjnem, kaligraficznem pismem ręcznem, pismem na maszynie, ze znajomością języka niemieckiego, kilkoletnią praktyką biurową, poszukuje posady biurowej. Zgłoszenia pod **„Praca biurowa"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 2417

Absolwent wiedeńskiej jednorocznej Akademji eksportowej, poszukuje jako wolontarjusz posady bankowej lub w większem przedsiębiorstwie handlowem. Zgłoszenia pod **„Eksportowiec"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 2423

Pianino koncertowe, prawie nowe i bielizna stołowa, okazyjnie do sprzedania. Kraków, Zwierzyniecka 7, I p., na prawo, między godz. 3—5. 2408

Wózki nowe, jasionowe, na resorach, z budą lub bez, sprzedaje — oraz przyjmuje pojazdy do odnowienia, i wszelkie roboty w ten zakres wchodzące: Pracownia powozów P. Bielaka, Kraków-Podgórze, ul. Kalwaryjska l. 76. 2424 1 2

Reprezentację Towarzystwa ubezpieczeń „Polonia" na Tarnów, w działach ubezpieczeń od ognia, transportów, szyb i kradzieży, nadamy dobrze ustosunkowanemu i ruchliwemu kandydatowi lub instytucji bankowej, handlowej względnie przemysłowej. Oferty do Oddziału w Krakowie, ul. św. Krzyża l. 5, II p. 2421 1 2

Dom parterowy w Suchej, murowany, dachówką kryty, o 4 ubikacjach, z ogrodem, na wzgórku, blisko lasu, w pięknem położeniu słonecznem, rodzaj willi, nadającej się na dom zdrowia, do stacji kolejowej 10 minut, zaraz do sprzedania. — Zgłoszenia pisemne pod **„Cena 4 miljony mkp."** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 2422 1 2

ABAŻURY

do lamp elektrycznych, gazowych i naftowych, gotowe i na zamów. **Wytwórnia lamp elektrycznych** biurkowych, salonowych i wiszących: **Inż. A. Jastrzębski.** Telefon 2048. Sławkowska 30, I p. (nad kawiarnią). 2406 1 10

Tania wyprzedaż resztek.

Wysyłamy każdemu 3 metry najlepszego towaru szerokości 150 cm na elegancki męski garnitur; zamiast 4000 Mk za metr, tylko 2000 Mk, a zatem cały garnitur wynosi 6000 Mk. Za przesyłkę dolicza się 500 Mk od każdego garnituru. Kto obstaluje 3 lub więcej garniturów, za przesyłkę nie płaci. — Wysyłamy w różnych kolorach. — Za gatunek i dobroć firma gwarantuje. — Wysyłamy za zaliczeniem pocztowem po otrzymaniu zadatku 1000 Mk od każdego obstalunku.

Adres: **Łódź**, Nowo-cegielniana l. 39, firma **S. Rozental.** 2404

Katalog książek

nadzwyczaj ciekawej i zajmującej treści wysyła na żądanie 2405

darmo

Księgarnia M. Wahla w Przemyślu.

Na wysyłkę dołączyć znaczek pocztowy.

Restauracja i Kawiarnia Marji Wejnarowskiej

w Krakowie, przy ul. św. Marka 23.

Poleca się P. T. Publiczności.

Kuchnia domowa pod własnym zarządem. Wszystkie potrawy na naturalnych tłuszczach. Lokal otwarty od godz. 7 rano do 10 wieczór. 2096 7 8

Troska matek o właściwe odkarmienie niemowląt bez mamki odpada

mamy bowiem środek odżywczy, wystarczający za zupełne odżywienie! To zadanie spełnia

MĄCZKA ODŻYWCZA DLA DZIECI „PHARMA"

jako preparat naturalny, łatwo strawny, o znacznej sile odżywczej.

Żądajcie wszędzie MĄCZKI ODŻYWCZEJ „PHARMA", która jest do nabycia w puszkach blaszanych w każdej aptece, droguerji i handlach artykułów spożywczych. 2320 3 10

Eugenjusz Matula, fabryka środków leczniczych, Sp. z ogr. odp., Kraków.

Baczność na markę ochronną wyżej uwidocznioną!

MASZYNY DO PISANIA i RACHOWANIA!

nawet zupełnie zniszczone

przyjmuje do gruntownej naprawy i czyszczenia Pierwsza w Małopolsce pracownia dla naprawy maszyn biurowych.

Wykonuje dokładnie, prędko i pod gwarancją.

W. Keyha, mechanik, Kraków, Florjańska 3.

Telefon Nr 1577. 621 25 0

Ważne dla wszystkich!

ZEGAREK „MOSER"

Oryginalny rozmiar zegarka.

Zapewne każdy z czytelników niniejszego pisma słyszał o znanej szwajcarskiej fabryce zegarków „Moser". Udało się nam zakupić większą ilość kieszonkowych zegarków tej fabryki i celem prędkiej sprzedaży tychże, sprzedajemy je i wysyłamy na prowincję po cenie zniżonej, a mianowicie po 7.200 mkp. za sztukę. Zegarek ten jest czarny, z angielskiej stali, wielkości jak na rysunku, werk ankrowy na kamieniach, wyregulowany co do minuty. Przy zamówieniu 3 sztuk i więcej, liczymy po 7.000 mkp. za sztukę.

Nowość! Zegarek dla panów i pań na rękę, oryginalnych fasonów zagranicznych, niklowy, pokryty prawdziwą emalją, fantaz. podłożu., cztero- i sześcio-kańciaste. Cena za sztukę 7.500 mkp. Również sprzedajemy przez czas ograniczony znajdujące się u nas na składzie zegarki „Calloit" na rękę, ze skórzanym paskiem, niklowe, cylindrowe po 4.500 mkp. Takież z pierwszorzędnych fabryk ankrowe po 6.500, 8.000 i 10.000 mkp. za sztukę. Zegarki nasze są wyregulowane co do minuty, sprzedajemy je z gwarancją na 2 lata. Zamówienia wysyłamy natychmiast (można nawet bez zadatku). Zamiejscowych prosimy adresować: **Artur Raszkin, Warszawa, ul. Wielka 7.**

UWAGA! Gdyby zamówiony towar nie okazał się zgodnym z niniejszem ogłoszeniem, obowiązujemy się przyjąć go z powrotem i zwrócić pieniądze natychmiast. 2363 2 3

CZYŚĆ OBUWIE KONICZYNKĄ

Poznańskie Zakłady chemiczne 2039 6 6

Kazimierz Chmielewski T. A., Poznań, ulica Główna.

WARSZAWSKA SPÓŁKA AKCYJNA BUDOWY PAROWOZÓW

podaje do wiadomości pp. akcjonarjuszów, że

AKCJE III EMISJI SĄ GOTOWE

i zostały zdeponowane w Bankach, w których były subskrybowane. Posiadacze tymczasowych zaświadczeń banków, celem wymiany takowych na oryginalne akcje, winni zwrócić się do właściwych Banków.

ŚWIADECTWA TYMCZASOWE WYDANE BEZPOŚREDNIO

przez warszawską Spółkę akcyjną budowy parowozów **będą wymieniane** na oryginalne akcje w biurze Zarządu fabryki **w Warszawie, przy ul. Kolejowej L. 57, począwszy od dnia 15 maja b. r. w godzinach od 9-tej do 12-tej w południe.** 2351 2 2

MAŁOPOLSKI ZAKŁAD ODZIEŻY W KRAKOWIE

poleca swe sklepy i magazyny tekstylne

w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12

jakoteż Szatnię

w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3

sprzedaje hurtownie i detalicznie towary:

wełniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, **gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki,** obuwie męskie, damskie, chłopięce i dziecięce.

300 4 0

Towarzystwo zaliczkowe w Wojniczu

ogłasza, że uchwałą Walnego Zgromadzenia z 11 kwietnia 1922

Towarzystwo zostało rozwiązane.

Wzywa się wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń.

Dr Łowczowski, Ks. Sierosławski

likwidatorowie

2415 1 3

WIELOLETNI KIEROWNIK KOMERCJALNY

większej fabryki, wybitna siła, pragnie zmienić stanowisko.

Zgłoszenia pod **„Samodzielny"** do biura „RUCH", Kraków, ulica Szczepańska L. 9. 2329 2 3

ZBIOROWY SKLEP TYTONIOWY W KRAKOWIE, FLORJAŃSKA 8

poleca najprzedniejszej jakości **hygjeniczne tutki** i bibułki do papierosów, wyrobu fabryki

WŁADYSŁAWA PAGACZA I Sp.

oraz wszelkie przybory do palenia 2254 3 5

po cenach przystępnych.

Technik dentystyczny, zdolny w robotach kauczukowych i złotych, poszukuje posady w Krakowie. Zgłoszenia: ul. Sławkowska l. 26, I p, F. M. 2266 3 3

Meble salonowe z drzewa orzechowego, inkrustowane perłową masą i metalem, w dobrym stanie, do sprzedania. Oglądać można od godz. 3—5. Gruber, Kraków, ul. Krowoderska 79. 2354 3 5

Meble używane, w b. dobrym stanie, sypialnia mahon., szafy z lustrami, umywalnia i. t. d., częściowo lub w całości do sprzedania. Oglądać można między g. 10 rano a 5 pop. codziennie. Ul. Straszewskiego 27, II p. 2368 2 3

Matki winny pamiętać o hygienicznej przysypce dla dzieci puder **„Dzidzi"**. — Sprzedają apteki i składy apteczne. —

Apteka A. Gaseckiego w Warszawie. 1772 11 30

Automobil luksusowy, 35 koni, światło elektryczne, sprzeda zaraz R. Wanicki, Pędzichów 21, 1 piętro. 2370 2 3

Oddam za gotówkę lub akcje pospieszny samochód ciężarowy „Tripolis - Fiat" turyński. Maksymalna szybkość 60 km, 35 koni półtorej tony, na sześciu dętych gumach. Znakomity na autobus, przewożenie towarów. — Zaledwie używany, w najlepszym stanie. — Zgłoszenia od 10—11 i 5—6 „Polski Budulec", Kraków, Straszewskiego 1. 2279 3 3

Wszelkie naprawy okularów i cwikierów, wstawianie szkieł i t. p. wykonuje najstaranniej tanio i szybko **E. NIEMETZ, optyk i mechanik w Krakowie, ul. Karmelicka 15.** 1656 13 13

Wózki dziecięce odnawia precyzyjnie oraz wykonuje nowe **J. Piechowicz**, Kraków, ul. Mikołajska 7 (róg św. Krzyża). 2323 3 3

SPRZEDAMY OKAZYJNIE MASZYNY DO FABRYKACJI BECZEK

drewnianych do wina, piwa i t. d.

Maszyny są najnowszego systemu, chronione patentami.

TOPAS, LWÓW, KRASZEWSKIEGO 19-A

2303 3 5

PAPIERY LISTOWE

pocztówki artystyczne, albumy, ramki, portfele, karty do gry, poleca

skład papieru i galanterji

MICHAŁ SŁOMIANY

Kraków, ul. Sławkowska 24.

1850 5 10

Górny Śląsk w mieście, w markach niemieckich: 1) kamienica I-p. ze sklepem kolonjalnym za 600 tysięcy, 2) kamienica w Rynku, I-p. z piekarnią, sklepem, za 800 tysięcy, 3) 2 kamienice II-p. z piekarnią, pół morga ogrodu, 40 morgów roli za ½ miljona 4) willa II-p., centralne ogrzewanie, sad, plac tennisowy 2 morgi, za miljon, 5) 3 kamienice, centralne ogrzewanie, ze sklepem luksusowo urządzonym, z towarami tekstylnemi, maszynami, za 4 miljony, 6) willa 65 pokoi, ogród, na hotel za 1½ miljona, sprzeda Biuro „Uczciwość", Kraków, Podwale 3. 2397 2 4

MIAŁU

świeżo dobytego z kopalni Jaworzno, dostarcza do wszystkich stacyj po przystępnych cenach

Biuro sprzedaży GROSSA w Krakowie, ulica Pawia L. 7.

2598 2 3

Gdzie Pani kupi?

płaszcz, kostjum, suknię, spódniczkę, sweter, szal wełniany, pończochy, reformy, aby towar był pierwszorzędny i taniej, jak wszędzie? Tylko w nowo otwartym magazynie strojów damskich. Przyjmuje również zamówienia na kostjumy, płaszcze, i t. d., także z powierzonej materji i wykonuje jak najlepiej 2342

Józef Gałązka, Kraków, ul. Florjańska 24.

GARNITUR

salon. nowszy, **kanapa i krzesła** biederm., **dwa** piękne krzesła inkrust., **lustra, sztychy, sypialnia** mahon. i inne rzeczy do **sprzedania.**

Konces. sprzedaż komisowa

Kraków, ulica św. Jana L. 16. 925 12 0

TEREN FABRYCZNY DO SPRZEDANIA.

Obszar około 40 morgów, położony przy stacji kolejowej w zachodniem zagłębiu naftowem. Woda i szuter na terenie, również rurociąg gazu ziemnego. Zgłoszenia pod **„Teren fabryczny"** przyjmuje Biuro ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, ul. Grodzka L. 13. 2336 3 3

ORTOPEDYCZNE OBUWIE

na wszelkie skrócenia, płaskie stopy i chore nogi wyrabia

Pracownia szewska, Kraków, ul. św. Gertrudy 7.

1750 3 3 **Wojciech Dąbrowa.**

„KREM PERŁOWY"

nadaje zębom perłową białość, usuwa kamień ślinowy, chroni zęby od psucia się i próchnienia. 903 13 0

WSZĘDZIE DO NABYCIA!

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 11.

Rzadca Drukarni L. K. Górski.